

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 13.09.2017 № 18-7

ЗВІТ **про результати аудиту ефективності управління** **майном професійно-технічних навчальних закладів** **державної форми власності**

Київ 2017

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП.....	4
I. ПОВНОТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	6
II. СТАН УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	12
III. ОБҐРУНТОВАНІСТЬ ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГІВ СУБВЕНЦІЙ, ОБРАННЯ ДЕФІЦИТНИХ ПРОФЕСІЙ ТА БАЗОВИХ ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	16
3.1. Стан визначення і розподілу обсягів субвенцій	16
3.2. Обґрунтованість визначення дефіцитних професій та обрання ПТНЗ для створення навчально-практичних центрів	18
IV. ПОВНОТА ОСВОЄННЯ І ЗАКОННІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ СУБВЕНЦІЙ.....	22
4.1. Своєчасність перерахування та стан освоєння субвенцій	22
4.2. Законність та ефективність використання коштів субвенцій	26
V. ЕФЕКТ СПРЯМУВАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ООНОВЛЕННЯ ОБЛАДНАННЯ І ТЕХНІКИ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	30
ВИСНОВКИ.....	33
ПРОПОЗИЦІЇ.....	38

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: ст. 98 Конституції України, ст.ст. 4, 7, 10 і 15 Закону України від 02.07.2015 № 576 "Про Рахункову палату", План роботи Рахункової палати на II півріччя 2017 року.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ щодо управління об'єктами державної власності професійно-технічних навчальних закладів (далі – ПТНЗ), передачі їх з державної в комунальну власність, правильності визначення та розподілу, своєчасності і повноти перерахування, законності та ефективності використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази ПТНЗ державної форми власності та освітньої субвенції, спрямованої ПТНЗ на оплату праці з нарахуваннями викладачів, які викладають предмети повної загальної середньої освіти.

Предмет аудиту:

- об'єкти державної власності (будівлі, приміщення, основні засоби, земельні ділянки), що знаходяться в управлінні Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) та закріплені за ПТНЗ;

- кошти субвенції за КПКВК 2211210 – у 2016 році: "Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів державної форми власності"; у 2017 році: "Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів";

- кошти субвенції у 2017 році за КПКВК 2211190 "Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам", спрямовані ПТНЗ на оплату праці з нарахуваннями викладачів, які викладають предмети повної загальної середньої освіти;

- нормативно-правові, розпорядчі акти та інші документи, які регламентують правові основи управління об'єктами державної власності, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, засади передачі права державної власності у комунальну власність, планування, розподілу та використання коштів субвенцій, бюджетна, статистична та інша звітність, інформація про стан надання та використання зазначених коштів.

Об'єкти аудиту: МОН, по Вінницькій області: ДНЗ "Вище професійне училище № 7 м. Вінниці", ДНЗ "Вінницький центр професійно-технічної освіти технологій та дизайну", ДНЗ "Заболотненське вище професійне училище № 31 ім. Д.К. Заболотного"; по Дніпропетровській області: ДПТНЗ "Солонянський професійний аграрний ліцей", Ордена "Знак Пошани" вище професійне училище № 75; по Закарпатській області: Хустський професійний ліцей, ДНЗ "Мукачівський центр професійно-технічної освіти"; по Київській області: ДНЗ "Богуславське вище професійне училище сфери послуг"; по Луганській області: ДПТНЗ "Лисичанський професійний гірничо-промисловий ліцей", Лисичанський професійний будівельний ліцей; по Одеській області: ДНЗ "Білгород-Дністровський професійний будівельний ліцей"; по Сумській

області: ДПТНЗ "Роменське вище професійне училище", ДПТНЗ "Сумський центр професійно-технічної освіти з дизайну та сфери послуг"; по Херсонській області: ДНЗ "Архангельський професійний аграрний ліцей"; по Черкаській області: ДНЗ "Черкаське вище професійне училище будівельних технологій".

Направлення запитів з питань аудиту: Державна служба зайнятості, департаменти освіти і науки Вінницької, Дніпропетровської, Закарпатської, Київської, Луганської, Одеської, Сумської, Херсонської, Черкаської облдержадміністрацій.

Критерії аудиту:

щодо ефективності управління об'єктами державної власності: забезпечення схоронності державного майна і підтримання його споживчих якостей; використання майна за цільовим призначенням та економність використання коштів на його утримання;

щодо ефективності використання коштів державного бюджету:

економності – забезпечення ощадливого використання коштів державного бюджету на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази ПТНЗ та оплату праці з нарахуваннями викладачів;

законності – відповідність вимогам законодавства управлінських рішень, що приймалися уповноваженими органами в процесі планування, розподілу і використання бюджетних коштів на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази і оплату праці з нарахуваннями викладачів;

результативності – досягнення запланованих результатів з модернізації та оновлення матеріально-технічної бази ПТНЗ; забезпечення в повному обсязі оплатою праці за рахунок державного бюджету викладачів, які викладають предмети повної загальної середньої освіти.

Методи збирання даних: моніторинг нормативно-правових актів, розпорядчих та інших документів, пов'язаних з предметом аудиту; проведення аудиту на визначених об'єктах аудиту; аналіз, огляд та порівняння; аналіз статистичної та бюджетної звітності.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту: період часу, обраний для проведення аудиту: 2016 рік та січень–червень 2017 року; географічні обмеження: Вінницька, Дніпропетровська, Закарпатська, Київська, Луганська, Одеська, Сумська, Херсонська, Черкаська області.

За результатами аудиту складено і підписано 16 актів.

ВСТУП

Однією з умов економічного зростання країни є підготовка виробничого персоналу з високим рівнем професійної компетентності.

В Україні підготовку робітничих кадрів для всіх галузей економіки станом на 1 січня 2017 року здійснювали, зокрема, 783 державних ПТНЗ, підпорядкованих МОН. Контингент учнів у цих закладах становив 284,8 тис. осіб, з них 13,3 тис. дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, 5 тис. дітей з вадами розвитку.

Професійно-технічні навчальні заклади разом з освітньою виконують особливо важливу соціальну функцію, оскільки передусім в них навчаються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, учні з багатодітних,

малозабезпечених, неповних сімей, діти з сільської місцевості та учні, батьки яких є учасниками АТО, яким держава, згідно із законодавством України, зобов'язана забезпечити право на отримання професії та робочого місця.

Водночас на сьогодні професійно-технічна освіта України перебуває в критичному стані. Впродовж останніх двох десятиріч вона поступово зазнавала скорочення кількості навчальних закладів, їх контингенту та особливо обсягів фінансування програм розвитку. Матеріально-технічна база підготовки робітничих кадрів за цей період практично не оновлювалася. За даними МОН, у навчальних майстернях, лабораторіях, полігонах та навчальних господарствах ПТНЗ використовується обладнання, устаткування, сільськогосподарська та інша техніка, 60 відс. яких експлуатується понад 20 років. Це негативно впливає на якість підготовки робітничих кадрів, обмежує можливості використання інноваційних технологій та засобів у навчальному процесі.

Разом з тим в умовах розвитку ринкової економіки виникають нові кваліфікації та нові вимоги до змісту і процесу підготовки робітників. Особливої актуальності набувають питання мобільності, конкурентоспроможності та рівня кваліфікації робітників.

Перекладання відповідно до Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" фінансування державних ПТНЗ з державного бюджету на місцеві бюджети фактично поглибила системну кризу галузі, оскільки місцеві ради отримали додатковий тягар з утримання майна ПТНЗ, яке за балансовою вартістю оцінюється в **3,5 млрд грн**, однак у власність органів місцевого самоврядування ще не перейшло.

Загроза профтехосвіти виникла також у зв'язку з тим, що більшість ПТНЗ надають послуги за програмами загальної середньої освіти, проте кошти державного бюджету у вигляді освітньої субвенції для фінансування таких видатків у 2016 році не були передбачені.

Резонансність питання фінансування ПТНЗ зумовила внесення змін до закону про держбюджет на 2016 рік і передбачення у видатках державного бюджету субвенції місцевим бюджетам на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази ПТНЗ державної форми власності в сумі **50 млн гривень**. Метою надання цих коштів визначено створення в ПТНЗ навчально-практичних центрів для підготовки кадрів за професіями "Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва", "Монтажник санітарно-технічних систем та устаткування" та "Швачка. Кравець. Закрійник". Такий же обсяг видатків зберігся на 2017 рік при затвердженні закону про держбюджет на цей рік.

Для фінансового забезпечення видатків на здобуття в ПТНЗ повної загальної середньої освіти Кабінетом Міністрів України передбачено у 2017 році спрямування близько **2 млрд грн** освітньої субвенції на оплату праці з нарахуваннями викладачів, які викладають предмети згідно з Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти.

Оскільки питання використання закладами профтехосвіти зазначених субвенцій раніше не було предметом контролю Рахункової палати, проведення аудиту є актуальним.

І. ПОВНОТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

✓ *Правове забезпечення управління державним майном ПТНЗ*

Правові основи управління об'єктами державної власності визначено Законом України від 21.09.2006 № 185 "Про управління об'єктами державної власності" (далі – Закон № 185). Згідно зі ст. 1 Закону № 185, **управління об'єктами державної власності** – це здійснення Кабінетом Міністрів України та уповноваженими ним органами, іншими суб'єктами повноважень щодо реалізації прав держави як власника таких об'єктів, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням ними, у межах, визначених законодавством України, з метою задоволення державних та суспільних потреб.

Об'єктами управління державної власності є, зокрема, майно¹, яке передане державним комерційним підприємствам, установам та організаціям, а суб'єктами – міністерства, інші органи виконавчої влади та державні колегіальні органи (ст. ст. 3, 4 Закону № 185).

У ст. 6 Закону № 185 визначено основні повноваження, які віднесені до компетенції уповноважених органів управління, зокрема, здійснення контролю за ефективним використанням та збереженням таких об'єктів; погодження передачі об'єктів державної власності в комунальну власність.

Отже, згідно із Законом № 185 і Положенням про Міністерство освіти і науки України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16.10.14 № 630, управління майном 783 ПТНЗ державної власності здійснює МОН.

Змінами, внесеними законом від 24.12.2015 № 914 "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України" до ст.ст. 89 і 90 Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс), передбачено здійснення видатків на професійно-технічну освіту з обласних бюджетів та бюджетів міст обласного значення.

З урахуванням зазначеного відповідно до ст. 27 Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік", прийнятого 25.12.2015 за № 928, **Кабінет Міністрів України мав забезпечити передачу** в установленому порядку **видатків на підготовку робітничих кадрів у професійно-технічних та інших навчальних закладах на фінансування з місцевих бюджетів та передачу з державної у комунальну власність відповідних закладів професійно-технічної освіти.**

На виконання цієї норми закону Кабінетом Міністрів України надано доручення від 21.01.2016 № 2028/0/1-16 обласним та Київській міській державним адміністраціям за участю відповідних органів місцевого самоврядування разом з МОН, іншими зацікавленими центральними органами виконавчої влади забезпечити подання до Мінекономрозвитку пропозицій щодо передачі з державної у комунальну власність відповідних ПТНЗ.

Слід зазначити, що відповідно до п. 24 частини першої ст. 2 Кодексу закон про держбюджет – закон, який затверджує Державний бюджет України та містить положення щодо забезпечення його виконання протягом бюджетного періоду. Зважаючи на це, норма ст. 27 закону про держбюджет обмежена 2016 роком. У законі про держбюджет на 2017 рік норма щодо передачі з

¹ Відповідно до ст.ст. 177, 190 Цивільного кодексу України майном, як особливим об'єктом, вважається річ, у тому числі гроші, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки.

державної у комунальну власність закладів ПТНЗ не передбачена.

Середньостроковим планом пріоритетних дій Уряду до 2020 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275 (далі – План дій Уряду до 2020 року), одним з цільових кількісних показників, які передбачається досягнути в середньостроковій перспективі, визначено забезпечення передачі ПТНЗ з державної у комунальну власність.

Правові засади передачі закладів з державної в комунальну власність визначені Законом України від 03.03.1998 № 147/98 "Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності" (далі – Закон про передачу майна № 147).

З огляду на норми цього закону ініціатором передачі цілісних майнових комплексів ПТНЗ має бути орган управління, тобто МОН. Передача може здійснюватися у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст області. **Умовами передачі є взяття обласними радами зобов'язання використовувати за цільовим призначенням, не відчужувати в приватну власність такі об'єкти.** МОН за наявності згоди (рішення сесій) відповідних місцевих рад про прийняття у власність таких об'єктів готує відповідні пропозиції та подає їх до Мінекономрозвитку, який на підставі цих пропозицій готує і подає за погодженням із Мінфіном та Фондом державного майна України проект відповідного рішення Кабінету Міністрів України.

Водночас є інші обмеження щодо передачі, а саме, не можуть бути об'єктами передачі з державної у комунальну власність об'єкти, право власності на які не зареєстровано в установленому законом порядку (крім об'єктів житлового фонду та гуртожитків, нерухомого військового майна, яке вивільняється у процесі реформування Збройних Сил України). Тобто прийняттю рішення про передачу має передувати реєстрація прав власності на будівлі, земельні ділянки.

Довідково. Як виняток, згідно з частиною третьою ст. 3 Закону України від 01.07.2004 № 1952 "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень" речові права на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли до 1 січня 2013 року, визнаються дійсними, якщо реєстрація таких прав була проведена відповідно до законодавства, яке діяло на момент їх виникнення, або на момент виникнення таких прав діяло законодавство, що не передбачало їх обов'язкової реєстрації.

Крім правовстановлюючих документів на нерухоме майно та зареєстровану земельну ділянку, в пропозиціях до Мінекономрозвитку МОН має додавати рішення сесії обласної ради про надання згоди на прийняття у власність ПТНЗ, техніко-економічне обґрунтування забезпечення ефективного використання цього майна за цільовим призначенням з визначенням обсягів та джерел фінансування видатків на його утримання, добудову, реконструкцію, технічне переоснащення, капітальний та поточний ремонт, фінансову звітність ПТНЗ.

Водночас Постановою Верховної Ради України від 07.09.2016 № 1493-VIII схвалено Рекомендації парламентських слухань на тему: «Професійна освіта як складова забезпечення кваліфікованого кадрового потенціалу України: проблеми та шляхи вирішення» та рекомендовано призупинити передачу майна державних ПТНЗ у комунальну власність. Необхідність призупинення передачі, за висновками парламентських слухань, викликана неприпустимістю включення об'єктів, право власності на які не зареєстровано за державою, до проекту відповідного акта Кабінету Міністрів України про передачу ПТНЗ з державної у комунальну власність, оскільки порушує вищезазначену норму закону.

Таким чином, існує неузгодженість, з одного боку, між рішенням Верховної Ради України, яке закріплене в законі про держбюджет на 2016 рік,

та рішенням Кабінету Міністрів України, визначеним у Плані дій Уряду до 2020 року щодо забезпечення передачі майна ПТНЗ з державної в комунальну власність і, з іншого боку, рішенням Верховної Ради України за результатами парламентських слухань щодо призупинення такої передачі.

Отже, правові питання управління державним майном ПТНЗ загалом законодавчо врегульовано. Водночас передбачення вимоги щодо передачі майна ПТНЗ з державної в комунальну власність в законі про держбюджет на 2016 рік, норми якого діють виключно в межах бюджетного періоду, та наявність рішення Верховної Ради України за результатами парламентських слухань щодо призупинення такої передачі, загальмували дії МОН, Мінекономрозвитку, інших центральних органів виконавчої влади, обласних держадміністрацій та обласних рад з виконання цієї норми. З іншого боку, поряд із фінансуванням професійно-технічних закладів з місцевих бюджетів, необхідність взяття обласними радами зобов'язання використовувати такі об'єкти за цільовим призначенням знизилася заінтересованість цих рад у такій передачі. Ці фактори створюють ризики (гальмують) передачу ПТНЗ з державної у комунальну власність.

✓ *Правові підстави надання субвенції на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази ПТНЗ та порядок і умови її використання*

Планом пріоритетних дій Уряду на 2016 рік² (далі – План № 418) передбачено реалізацію до кінця 2016 року пілотного проекту з модернізації підготовки робітників **найбільш дефіцитних професій**, зокрема, визначення трьох таких професій та розроблення для них сучасних освітніх програм і навчальних планів підготовки, визначення навчальних закладів у різних регіонах України, в яких здійснюватиметься підготовка та забезпечення їх сучасним обладнанням.

На виконання Плану № 418 МОН надано доручення департаментам (управлінням) освіти облдержадміністрацій³ (далі – регіональні органи освіти) визначити заклади, на базі яких будуть створені навчально-практичні центри (далі – НПЦ) у відповідній області, для забезпечення їх відповідним сучасним обладнанням. Зазначеним листом МОН доведено три найбільш дефіцитні професії: "Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва" (далі – "Тракторист"), "Монтажник санітарно-технічних систем та устаткування" (далі – "Сантехнік"), "Швачка. Кравець. Закрійник" (далі – "Швачка"), а вибір базового закладу за однією з професій у кожному регіоні на 2016 рік доручено здійснити регіональним органам освіти.

Критерії відбору навчальних закладів (атестаційний рівень, наявність ліцензії на надання освітніх послуг за цими професіями, стан матеріально-технічної бази та кадрового забезпечення тощо) та очікувану кількість випускників за дефіцитними професіями актами міністерства не визначено.

Для реалізації положень Плану № 418 було внесено зміни до закону про держбюджет на 2016 рік⁴, якими передбачено нову субвенцію загального фонду на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних

² Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.05.2016 № 418-р.

³ Лист МОН від 01.07.2016 № 1/9-335 "Щодо визначення базових професійно-технічних навчальних закладів".

⁴ Закон України від 06.10.2016 № 1660-VIII «Про внесення змін до Закону України від 25.12.2015 № 928-VIII "Про Державний бюджет України на 2016 рік".

навчальних закладів державної форми власності загальним обсягом 50 млн гривень. Головним розпорядником цих коштів визначено МОН. Розподіл субвенції, згідно з додатком 7 до цього закону, здійснено між 25 місцевими бюджетами (чотирма обласними і 21 міським бюджетами, в т. ч. міським бюджетом м. Києва). В основу розподілу покладено вартість обладнання, необхідного для підготовки робітників за однією з обраних професій.

На виконання Плану № 418 із дотриманням планових строків за пропозиціями регіональних органів освіти наказом МОН від 04.11.2016 № 1335 (далі – Наказ № 1335) визначено перелік ПТНЗ, на базі яких передбачалося створити НПЦ за трьома обраними професіями⁵. Відповідно до Наказу № 1335 заплановано створення **25 НПЦ**, з них два для підготовки фахівців за професією "Тракторист", дев'ять – "Сантехнік" та 14 – "Швачка".

Відповідно до положень⁶ НПЦ є структурним підрозділом ПТНЗ та створюється з метою реалізації завдань щодо вдосконалення практичної підготовки учнів, слухачів ПТНЗ, впровадження у навчальний процес новітніх виробничих технологій із застосуванням сучасного обладнання, інструментів і матеріалів.

Листом МОН від 17.10.2016 до регіональних органів освіти⁷ доведено перелік ПТНЗ, яким надаватимуться кошти субвенції для створення НПЦ за відповідними професіями, та орієнтовний перелік техніки, обладнання і устаткування із зазначенням їх вартості (далі – Перелік № 554).

Для кожного регіону МОН обрано одну професію, в межах професії вартість техніки, обладнання та устаткування по регіонах однакова.

Планом пріоритетних дій Уряду на 2017 рік⁸ (далі – План № 275) передбачено створення до кінця 2017 року ще 25 НПЦ, результатом чого визначено зміцнення матеріально-технічної бази ПТНЗ.

На реалізацію Плану № 275 в законі про держбюджет на 2017 рік також передбачено субвенцію на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів в обсязі 50 млн гривень. Головним розпорядником коштів визначено МОН. Субвенцію, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2017 № 201⁹, розподілено між 25 місцевими бюджетами (17 обласними і восьми міськими бюджетами, в т. ч. бюджетом м. Києва).

Наказом МОН від 23.02.2017 № 294 затверджено перелік ПТНЗ, на базі яких будуть створені НПЦ. Відповідно до цього наказу заплановано створення

⁵ "Про затвердження Переліку професійно-технічних навчальних закладів, на базі яких будуть створені навчально-практичні центри".

⁶ Положення про навчально-практичний центр професійно-технічного навчального закладу МОН України з практичної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців для аграрно-промислового комплексу України, затверджене наказом МОН від 11.03.2004 № 191, та Положення про навчально-практичний центр (за галузевим спрямуванням) професійно-технічного навчального закладу, затверджене наказом МОНмолодьспорту від 14.06.2012 № 694.

⁷ Лист МОН від 17.10.2016 № 1/9-554 "Щодо модернізації професійно-технічної освіти".

⁸ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275-р.

⁹ Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2017 № 201 "Про деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів у 2017 році".

25 НПЦ, з них 10 – для підготовки фахівців за професією "Швачка", 13 – "Сантехнік", два – "Тракторист".

Наказом МОН від 10.05.2017 № 680 затверджено перелік сільськогосподарської техніки, обладнання, матеріалів та устаткування, яке передбачається придбати за бюджетні кошти (далі – Перелік № 680).

На основі Державного стандарту професійно-технічної освіти¹⁰ (далі – ДСПТО) МОН 30.09.2016 затверджено оновлені ДСПТО за професіями "Швачка" та "Тракторист"; ДСПТО з професії "Сантехнік" було оновлено у 2015 році¹¹.

У цих наказах передбачається, зокрема, перелік основних обов'язкових засобів навчання, але не встановлюється вимог до технічних характеристик і параметрів обладнання. Деякі технічні засоби навчання згруповано (наприклад, у переліках основних засобів навчання за професією "Швачка" всіх розрядів передбачено універсальні та спеціальні промислові швейні машини). Крім того, перелік обов'язкового обладнання в цих ДСПТО не є вичерпним (у переліках основних засобів навчання за професією "Сантехнік" всіх розрядів містить рядки "і т. д."), що не дає змоги однозначно зробити висновок про відповідність визначених МОН переліків сільськогосподарської техніки, обладнання, матеріалів та устаткування, які передбачено придбати за рахунок коштів субвенції, цим ДСПТО.

Постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 925 затверджено **Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів державної форми власності** (далі – Порядок та умови № 925).

Відповідно до Порядку та умов № 925 в редакції, що діяла до 29.03.2017¹², субвенція спрямовується виключно на придбання сільськогосподарської техніки, обладнання, матеріалів та устаткування ПТНЗ державної форми власності, на базі яких будуть створені НПЦ з підготовки робітників за професіями "Тракторист", "Сантехнік", "Швачка".

Таким чином, нормативно-правовими актами визначено правові підстави для надання у 2016–2017 роках субвенції на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази ПТНЗ, порядок та умови її надання. Водночас не визначено критеріїв відбору навчальних закладів, які отримують таку субвенцію, та очікуваної кількості випускників за дефіцитними професіями.

✓ Правові підстави надання освітньої субвенції ПТНЗ та порядок і умови її використання

Відповідно до ст. 4 Закону України від 13.05.1999 № 651 "Про загальну

¹⁰ Державний стандарт професійно-технічної освіти затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1135.

¹¹ Наказ МОН від 24.07.2015 № 800 "Про затвердження державного стандарту професійно-технічної освіти з професії «Монтажник санітарно-технічних систем і устаткування»".

¹² З 29.03.2017 назву і текст Порядку та умов № 925 викладено в новій редакції, відповідно до якої слова "державної форми власності" виключено. Доповнено текст словами: "Перелік сільськогосподарської техніки, обладнання, матеріалів та устаткування, яке передбачається придбати за бюджетні кошти, затверджується МОН та розміщується на його офіційному сайті".

середню освіту" до системи загальної середньої освіти належать, у тому числі ПТНЗ, що надають повну загальну середню освіту. Згідно зі ст.ст. 89, 90 Кодексу, у редакції з 01.01.2016, видатки на професійно-технічну освіту здійснюються з бюджету АР Крим, обласних бюджетів та бюджетів міст обласного значення – обласних центрів.

Довідково. Змінами до Кодексу, що вступили в дію 01.01.2017¹³, фінансування державного замовлення суттєво обмежено: виключно на оплату послуг з підготовки кваліфікованих робітників у ПТНЗ соціальної реабілітації та адаптації державної власності, а також за професіями загальнодержавного значення (бджоляр, виноградар, помічник машиніста паровоза, електровоза та інші професії, всього 19 професій), перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України¹⁴. Видатки на професійно-технічну освіту з обласних бюджетів та бюджетів міст обласного значення – обласних центрів здійснюються виключно на умовах регіонального замовлення. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 994-р схвалено методичні рекомендації щодо формування регіонального замовлення на підготовку фахівців та робітничих кадрів. Згідно з цими рекомендаціями регіональне замовлення формується департаментами (управліннями) освіти облдержадміністрацій.

З метою фінансового забезпечення видатків ПТНЗ на здобуття повної загальної середньої освіти Законом України від 20.12.2016 № 1789 внесено зміни до Кодексу, які вступили в дію з 01.01.2017, в частині включення ПТНЗ державної та комунальної власності до типів навчальних закладів, яким спрямовується освітня субвенція на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників.

У зв'язку з цим постановою Кабінету Міністрів України від 14.02.2017 № 94 внесено зміни до Порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 6, які набрали чинності з 28.02.2017, щодо спрямування освітньої субвенції ПТНЗ державної та комунальної власності в частині забезпечення видатків на здобуття повної загальної середньої освіти, а саме на оплату праці з нарахуваннями викладачів, які викладають предмети згідно з Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392¹⁵ (далі – Стандарт № 1392).

Довідково. Видатки на оплату праці викладачів ПТНЗ, які викладають предмети професійно-технічного напрямку, здійснюються з місцевих бюджетів. Тобто ПТНЗ фінансується з двох джерел: освітня субвенція з державного бюджету – на оплату праці викладачів повної загальної середньої освіти та кошти місцевих бюджетів – на оплату праці викладачів професійно-технічної освіти.

Законом про держбюджет на 2017 рік МОН затверджено обсяг освітньої субвенції в сумі 52,6 млрд гривень. У пояснювальній записці до проекту цього закону зазначено, що в освітній субвенції враховано видатки на здобуття повної загальної середньої освіти учнями ПТНЗ у сумі **1,6 млрд** гривень.

У затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 № 114 Формулі розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, застосування якої встановлено з 1 січня 2017 року, передбачено врахування при розподілі освітньої субвенції між обласними бюджетами та бюджетами міст

¹³ Закон України від 20.12.2016 № 1789-VIII «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України».

¹⁴ Підпункт "б" п. 7 частини першої ст. 87 Кодексу від 08.07.2010 № 2456-VI.

¹⁵ Зазначений Державний стандарт запроваджується в частині повної загальної середньої освіти – з 01.09.2018. До 1 вересня 2018 року вимоги до освіченості учнів визначає Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2004 № 24.

обласного значення показників кількості учнів, які здобувають повну загальну середню освіту у ПТНЗ, та коефіцієнти приведення кількості цих учнів.

Таким чином, нормативно-правовими актами визначено правові підстави для надання ПТНЗ у 2017 році освітньої субвенції.

II. СТАН УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Результати аудиту засвідчили, що передання з 2016 року на рівень місцевих бюджетів видатків на утримання професійно-технічних навчальних закладів не супроводжувалося відповідним передаванням з державної в комунальну власність цих закладів.

Фактично станом на 1 квітня 2017 року на балансі МОН обліковуються **основні засоби** (будівлі, техніка, земельні ділянки тощо) ПТНЗ державної форми власності, що утримуються за рахунок коштів місцевих бюджетів, залишковою **вартістю 3482,0 млн** гривень. Станом на 10.07.2017 жоден з ПТНЗ не передано з державної в комунальну власність.

Отже, норма ст. 27 закону про держбюджет на 2016 рік в частині передачі з державної в комунальну власність закладів професійно-технічної освіти не виконана.

В інформації Міністерства фінансів України "Про стан нормативно-правового забезпечення виконання окремих норм Закону України від 25.12.2015 № 928-VII "Про Державний бюджет України на 2016 рік" (зі змінами) станом на 01.01.2017" в частині виконання ст. 27 закону зазначено: *"Урядом проводиться робота щодо передачі державних професійно-технічних навчальних закладів з державної у комунальну власність"*.

Основними причинами непередання з державної в комунальну власність закладів ПТНЗ є:

- відсутність оформлених правовстановлюючих документів на нерухоме майно та висока вартість процедури оформлення таких документів.

Так, вибірковою перевіркою, проведеною в МОН і на об'єктах, наявності у 37 ПТНЗ оформлених документів на право власності на нерухоме майно встановлено їх відсутність у 11 закладах на будівлі загальною вартістю **21 млн гривень**. Зокрема, такі факти встановлено в Солонянському професійному аграрному ліцеї (не оформлено право власності на 16 об'єктів нерухомості вартістю 6290,4 тис. грн), Вищому професійному училищі № 7 м. Вінниці (18 об'єктів вартістю 4891,2 тис. грн), Архангельському професійному аграрному ліцеї (два об'єкти вартістю 147,9 тис. грн), Заболотненському вищому професійному училищі № 31 ім. Д. К. Заболотного (сім об'єктів вартістю 28,4 тис. гривень).

Зазначене є свідченням недотримання частиною ПТНЗ вимог ст. 3 Закону України "Про державну реєстрацію речових прав та їх обтяжень". **Невиконання цієї норми закону створює ризики втрати державного майна** та стримує процес передання з державної в комунальну власність вказаних закладів.

З метою забезпечення передачі державного майна МОН зобов'язало керівників навчальних закладів, установ, організацій, підприємств, а також управлінь (департаментів) освіти і науки обласних та Київської міської державних адміністрацій провести до кінця 2018 року відповідно до положень

Закону № 147 реєстрацію нерухомого державного майна¹⁶.

Проте реєстрація прав власності державних ПТНЗ на майно та земельні ділянки у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно та державному земельному кадастрі потребує значних кошторисних призначень, які не передбачені обласними бюджетами та бюджетами міст – обласних центрів. Зокрема, обрахунки таких витрат становлять (орієнтовно): у Київській області – 2,5 млн грн, Дніпропетровській – 3 млн грн, Одеській області – 7 млн гривень;

- відсутність взяття обласними радами зобов'язання використовувати за цільовим призначенням майнові комплекси ПТНЗ, не відчужувати в приватну власність такі об'єкти:

Обласними радами 11 регіонів (Волинська, Донецька, Запорізька, Луганська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Тернопільська, Харківська, Черкаська області та м. Київ) наразі не прийнято відповідних рішень, тому від них пропозицій щодо передачі майнових комплексів ПТНЗ до МОН не надходило. З інших 14 областей до МОН надійшло 125 пакетів документів ПТНЗ для передачі їх з державної до комунальної власності.

З них до Мінекономрозвитку МОН для розгляду та прийняття рішення направлені сформовані пакети документів щодо передачі 29 ПТНЗ, документи інших 96 навчальних закладів повернені в регіони на доопрацювання у зв'язку з невідповідністю їх вимогам законодавства, зокрема, у рішеннях сесій не вказані зобов'язання використовувати майно закладів за цільовим призначенням та не відчужувати його у приватну власність.

Станом на 1 вересня 2017 року Мінекономрозвитку підготовлено проект розпорядження Кабінету Міністрів України про передачу у комунальну власність 12 навчальних закладів (Житомирська область – 3, Івано-Франківська – 5, Київська область – 4);

- відсутність зацікавленості обласних рад у здійсненні капітальних видатків на утримання майна ПТНЗ.

Загалом в Україні мережа професійно-технічних навчальних закладів, що підпорядковані МОН, представлена 783 установами¹⁷. Кількість таких закладів по областях коливається від 16 (Закарпатська та Чернівецька області) до 60 одиниць (Дніпропетровська та Львівська області). Показники зносу будівель, устаткування, техніки цих закладів становить 50 і більше відсотків. **У деяких охоплених аудитом закладах рівень зносу основних будівель (навчальних корпусів, гуртожитків) досягає 100 відс., або приміщення взагалі не придатні для навчання та проживання дітей.** Враховуючи зазначене, утримання та експлуатація такої мережі закладів (будівель, приміщень, споруд) потребує значних поточних і капітальних видатків.

Упродовж останніх 10 років ні державним, ні місцевими бюджетами не передбачалися вагомні капітальні видатки на професійно-технічні навчальні заклади. Основним джерелом модернізації матеріально-технічної та навчально-методичної бази були позабюджетні кошти ПТНЗ, завдяки чому відбувалося оновлення навчально-виробничої бази, ремонти навчальних приміщень, упровадження сучасних освітніх та виробничих технологій.

Довідково. Додатковим джерелом модернізації оснащення ПТНЗ є залучення роботодавців до розвитку державно-приватного партнерства, завдяки чому створено та діє понад 80 сучасних навчально-практичних центрів різного галузевого спрямування.

¹⁶ Лист від 27.03.2017 № 1/9-171.

¹⁷ Із цих закладів за державним замовленням у 2016 році випущено 152,4 тис. осіб.

Наприклад, **Архангельським професійним аграрним ліцеєм** (Херсонська область), контингент учнів якого становить 250 осіб та яким у 2016 році за рахунок коштів субвенції з державного бюджету оновлено сільськогосподарську техніку, проводиться навчання в приміщеннях, які мають знос 100 відсотків. Крім цього, закладом не використовуються за призначенням та потребують капітального ремонту кімната майстрів, навчально-виробнича майстерня, низка навчальних лабораторій. На балансі ліцею обліковується п'ятиповерховий гуртожиток, два поверхи в якого взагалі не придатні для проживання учнів і потребують капітального ремонту. Разом з тим у ліцеї відсутнє опалення в приміщенні їдальні, частково за допомогою побутових електрообігрівачів організовано опалення в слюсарному цеху, навчальних класах та спортивному залі. Зазначене суттєво ускладнює навчальний процес.

Для вирішення питання з опаленням ліцей у 2007–2010 роках збудував за кошти державного бюджету в сумі 125,0 тис. грн будівлю газової котельні та придбав газові котли, шафи і труби відповідного газопроводу, які на момент проведення аудиту **більше шести років не використовуються за призначенням**, оскільки газифікація не завершена. Для завершення робіт із газифікації за проектно-кошторисною документацією необхідно 962,4 тис. гривень. Ліцей неодноразово звертався до Херсонської облдержадміністрації, МОН щодо виділення коштів, однак кошти до цього часу не надійшли. **У зв'язку з цим є ризики втрати державою 125,0 тис. гривень.**

Відсутність заінтересованості місцевих органів влади у здійсненні капітальних видатків на проміжному етапі передачі ПТНЗ з державної в комунальну власність створює ризики значного погіршення стану матеріально-технічної бази окремих об'єктів, що може ускладнити навчально-виховний процес і зрештою спричинити значний дефіцит робітничих кадрів та зниження ділової активності у відповідних галузях економіки.

Як свідчать результати дослідження, місцеві органи влади попри суттєве збільшення обсягів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток інфраструктури регіонів не зацікавлені здійснювати за їх рахунок капітальні видатки на ПТНЗ, оскільки майно цих закладів належить до державної власності. Так, у 2016 році **питома вага видатків місцевих бюджетів на капітальне будівництво ПТНЗ у загальних видатках на капітальне будівництво становила 0,001 відс.** (65,0 тис. грн за загального обсягу капітальних видатків 5171,7 млн грн), **капітальний ремонт – 0,1 відс.** (19,2 млн грн за 16250,6 млн грн), на 2017 рік пропорції виділення коштів на розвиток ПТНЗ залишилися на рівні 2016 року, що є дуже низьким показником.

Зокрема, із затвердженого у державному бюджеті на 2016–2017 роки обсягу коштів субвенції на соціально-економічний розвиток окремих територій та державного фонду регіонального розвитку в сумі 6,8 млрд грн¹⁸ на об'єкти професійно-технічних навчальних закладів кошти майже не спрямовувалися, крім одного об'єкта – ДПТНЗ "Червоненське ВМУ", Львівська область, у сумі 50 тис. грн (на придбання навчального обладнання для підготовки учнів робітничої професії "Пекар-кондитер").

Разом із зазначеним вище, під час аудиту **встановлено факти неефективного управління наявним майном ПТНЗ.** Так, в листопаді 2015 року до МОН звернувся департамент освіти і науки Закарпатської

¹⁸ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.05.2016 № 362, від 07.06.2017 № 439, від 21.12.2016 № 980, від 19.07.2017 № 484.

облдержадміністрації з проханням надати дозвіл на списання будівель, які перебувають на балансі Мукачівського центру професійно-технічної освіти та не використовуються за призначенням з 2010 року у зв'язку з аварійно небезпечним станом.

Однак МОН у 2015 році рішення не винесено, як того вимагає пункт 7 Порядку списання об'єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2007 № 1314, в частині надання чи відмови в наданні згоди на списання майна. Повторно департамент освіти і науки Закарпатської облдержадміністрації з проханням надати дозвіл на списання будівель цього закладу у 2016 році та протягом I півріччя 2017 року до МОН не звертався. В результаті цього закладом зайво витрачено **519,9 тис. грн** (заробітна плата та нарахування на заробітну плату охоронцям, оплата енергоносіїв) на утримання вказаного майна протягом 2016 року та 5 місяців 2017 року за рахунок коштів місцевого бюджету.

Крім того, на об'єктах контролю встановлено факти заниження в обліку балансової вартості будівель, земельних ділянок, техніки або їх неправильного відображення на суму **44,5 млн грн**¹⁹, безкоштовної передачі в оренду земельних ділянок та інших фактів, що призвели до втрати доходів на загальну суму **259,6 тис. гривень**²⁰.

Так, на чотирьох об'єктах контролю²¹ встановлено факти заниження в обліку вартості земельних ділянок загальною площею 340,4 га **на суму 37,9 млн гривень**. Зокрема, на балансі Архангельського професійного аграрного ліцею обліковується земельна ділянка площею 307,2 га, оприбуткована ліцеєм у 2003 році на підставі нормативної грошової оцінки в сумі 2606,8 тис. гривень. Відповідно до ст. 13 Закону України від 11.12.2003 № 1378 "Про оцінку земель" з 13.01.2004, дати набрання ним чинності, відображення вартості земельних ділянок та права користування ними у бухгалтерському обліку здійснюється за експертною грошовою оцінкою. Фактично вартість земельної ділянки в обліку ліцею з січня 2004 року змінилася лише на відповідний коригуючий індекс. При цьому експертна грошова оцінка землі (ймовірна ціна продажу на ринку) ліцеєм не проведена.

Довідково. За даними відділу Головного управління Держгеокадастру у Високопільському районі Херсонської області нормативно-грошова оцінка земельної ділянки (капіталізований дохід із земельної ділянки) становить 24115,5 тис. грн, що в дев'ять разів перевищує вартість відображеної в обліку ліцею землі.

З метою усунення зазначеного порушення під час аудиту директором ліцею видано наказ від 26.07.2017 № 50 про проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки. Згідно з цим наказом бухгалтерії ліцею доручено звернутися до МПП "Агроекспертиза" смт Воронцовка Херсонської області щодо проведення експертної оцінки землі.

Мукачівським центром професійно-технічної освіти та Заболотненським вищим професійним училищем № 31 ім. Д. К. Заболотного в порушення пункту 2 Порядку індексації вартості об'єктів житлового фонду, затвердженого

¹⁹ Вінницька – 31084,6 тис. грн, Херсонська – 7594,8 тис. грн, Дніпропетровська – 5125,1 тис. грн, Закарпатська області – 680,3 тис. гривень.

²⁰ Сумська – 187,82 тис. грн, Черкаська – 51,9 тис. грн, Дніпропетровська – 19,6 тис. грн, Закарпатська області – 0,3 тис. гривень.

²¹ Солонянський професійний аграрний ліцей, Вище професійне училище № 7 м. Вінниці, Вінницький центр професійно-технічної освіти технологій та дизайну, Архангельський професійний аграрний ліцей.

постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.1996 № 1024, не проводилася щорічна індексація вартості об'єктів житлового фонду, які обліковуються на балансі закладу, що призвело до заниження їх залишкової вартості на загальну суму 883,6 тис. гривень.

Під час аудиту усунуто процедурних порушень (проведено індексацію балансової вартості житлового фонду, оцінку земельних ділянок та ін.), що знижують ефективність використання державного майна, на загальну суму **13,4 млн гривень**.

Отже, в результаті відсутності активної спільної участі МОН, Мінекономрозвитку, інших центральних органів виконавчої влади, облдержадміністрацій, Київської міської держадміністрації, обласних рад щодо передачі з державної в комунальну власність закладів професійно-технічної освіти норму ст. 27 закону про держбюджет на 2016 рік не виконано. Водночас з боку МОН, облдержадміністрацій та органів місцевого самоврядування не приділено належної уваги утриманню майна цих закладів, що знижує ефективність його використання, підвищує вартість експлуатації, створює ризики та небезпеку життю і здоров'ю учнів.

III. ОБҐРУНТОВАНІСТЬ ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГІВ СУБВЕНЦІЙ, ОБРАННЯ ДЕФІЦИТНИХ ПРОФЕСІЙ ТА БАЗОВИХ ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

3.1. Стан визначення і розподілу обсягів субвенцій

✓ Законами про держбюджет на 2016 та 2017 роки передбачено нову субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази ПТНЗ (далі – субвенція на модернізацію) в обсягах 50 млн грн щорічно.

Під час аудиту встановлено, що ПТНЗ до МОН з проханнями/пропозиціями щодо виділення з держбюджету на 2016 та 2017 роки субвенції на модернізацію не зверталися. Інформацію щодо потреби в коштах субвенції та їх обсягів міністерство від ПТНЗ, регіональних органів освіти не збирало.

З метою виконання п. 11 розділу IV Плану № 418 щодо реалізації пілотного проекту з модернізації підготовки робітників найбільш дефіцитних професій, МОН листом від 03.10.2016 № 1/12-4699 звернулося до Мінфіну з проханням передбачити під час внесення змін до закону про держбюджет на 2016 рік субвенцію на модернізацію обсягом 50 млн грн за рахунок зменшення резерву коштів за бюджетною програмою КПКВК 2211190 "Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам".

Аналогічно листом від 19.12.2016 № 1/12-6071 МОН звернулося з проханням до Мінфіну при підготовці проекту держбюджету на 2017 рік до другого читання врахувати цю бюджетну програму із загальним обсягом 50 млн гривень. Бюджетний запит на 2017 рік щодо потреби у зазначених коштах МОН до Мінфіну не подавало.

Обґрунтування або/та розрахунок щодо передбачення субвенції саме в обсязі 50 млн грн зазначені листи не містять та МОН до аудиту не надано.

Розподіл коштів субвенції між місцевими бюджетами здійснено МОН з огляду на визначений ним перелік ПТНЗ, на базі якого мали бути створені НПЦ з підготовки робітників за однією з трьох обраних професій.

Разом з тим у жовтні 2016 року МОН зверталось до Прем'єр-міністра

України²² та до Мінфіну²³ з проханням передбачити при доопрацюванні проекту держбюджету на 2017 рік субвенцію на модернізацію у сумі **205 млн грн**, оскільки під час презентації програм дій Уряду на 2017 рік МОН було запропоновано передбачити кошти на придбання обладнання сільськогосподарської техніки, матеріалів та устаткування для реалізації пілотного проекту з модернізації підготовки робітників у розмірі 255 млн грн, а законом про держбюджет на 2016 рік передбачено лише 50 млн грн на зазначену мету.

Обґрунтування або/та розрахунок щодо передбачення коштів в обсязі 205 млн грн МОН до аудиту також не надано.

Таким чином, **МОН не реалізовано функцій головного розпорядника коштами субвенції** на оновлення та модернізацію матеріально-технічної бази ПТНЗ в частині обґрунтування її обсягів на 2016, 2017 роки, а також виконання передбачених ст.ст. 2, 22 і 35 Кодексу вимог щодо складання бюджетного запиту на 2017 рік.

✓ Під час аудиту встановлено, що на 2017 рік обсяг видатків ПТНЗ у складі **освітньої субвенції** обраховано Мінфіном самостійно та доведено ним до МОН листом²⁴ для підготовки бюджетних запитів до проекту держбюджету на 2017 рік та проекту прогнозу держбюджету на 2018–2019 роки.

МОН подано до Мінфіну бюджетний запит за освітньою субвенцією, в якому передбачено видатки на здобуття повної загальної середньої освіти учнями ПТНЗ у визначеному Мінфіном обсязі – 1414,9 млн гривень.

Обґрунтування зазначених обсягів бюджетний запит не містив, що не відповідає вимогам п. 9 частини першої ст. 2 Кодексу, яким визначено, зокрема, що бюджетним запитом є документ, що містить пропозиції з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів.

У наданому МОН до аудиту електронному файлі Мінфіну щодо розподілу освітньої субвенції на 2017 рік між місцевими бюджетами видатки на ПТНЗ визначено в сумі **2048,7 млн грн**, що на 633,8 млн грн більше від зазначеного обсягу в бюджетному запиті.

Довідково. За результатами аналізу розрахунку Мінфіну видатків на ПТНЗ у складі освітньої субвенції в сумі 2048,7 млн грн (4 відс. загального обсягу освітньої субвенції) встановлено, що ці видатки розраховано для обласних бюджетів, бюджетів міст обласного значення шляхом множення "приведених" учнів ПТНЗ на бюджетний норматив. Показник "приведений" учень ПТНЗ (204,8 тис. учнів) визначено як сума кількості учнів ПТНЗ гірських населених пунктів із застосуванням коефіцієнта 1,125 (до 1786 учнів, наведених по обласних бюджетах Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської областей та бюджету м. Ужгород) та кількості учнів ПТНЗ негірських населених пунктів (202,8 тис. учнів). Бюджетний норматив (10,00418) визначено шляхом ділення субвенції на середню освіту ЗНЗ (без урахування резерву) на загальну кількість "приведених" учнів шкіл і ПТНЗ.

²² Лист від 20.10.2016 № 1/10-3565 за підписом Міністра Гриневич Л. М.

²³ Лист від 26.10.2016 № 1/12-5112 за підписом Першого заступника Міністра Ковтунця В.В.

²⁴ Лист Мінфіну від 28.07.2016 № 31-04110-09-9/21934. У п. 17 цього листа вказано, що "з метою врегулювання питання фінансування з державного бюджету здобуття повної загальної середньої освіти учнями професійно-технічних навчальних закладів при розрахунку граничних обсягів видатків на освіту МОН враховано видатки загального фонду в обсязі 1414857,7 тис. грн за бюджетною програмою КПКВК 2211190 "Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам".

Отже, **МОН подано бюджетний запит на 2017 рік** за освітньою субвенцією в розрахованих Мінфіном обсягах, **без їх обґрунтувань**. Подальші уточнюючі розрахунки обсягів освітньої субвенції та видатків в її складі на здобуття повної загальної середньої освіти учнями ПТНЗ, які наразі затверджені законом про держбюджет на 2017 рік, та розподіл між місцевими бюджетами Мінфін здійснив самостійно.

3.2. Обґрунтованість визначення дефіцитних професій та обрання ПТНЗ для створення навчально-практичних центрів

✓ На виконання Плану пріоритетних дій Уряду на 2016 рік²⁵, яким передбачено реалізацію до кінця 2016 року **пілотного проекту з модернізації підготовки робітників трьох найбільш дефіцитних професій та визначення навчальних закладів у різних регіонах України**, МОН здійснено обрання таких професій із залученням регіональних органів освіти, Спільного представницького органу роботодавців на національному рівні, Державної служби зайнятості та Державної служби статистики.

Довідково. Слід зазначити, що поняття "дефіцитна професія" законодавчо не визначено. За інформацією Державної служби зайнятості, підставою віднесення професії до переліку дефіцитних є перевищення кількості вакансій у роботодавців над кількістю заявок від безробітних на влаштування на роботу.

Зокрема, у травні 2016 року МОН направлено до регіональних органів освіти²⁶ лист з проханням визначити в кожному регіоні п'ять найбільш дефіцитних професій для підготовки кваліфікованих робітників. Водночас направлений МОН до регіонів запит не містив формалізованих критеріїв відбору дефіцитних професій (обсягу потреби у працівниках відповідної професії; відповідність програмі соціально-економічного розвитку області; очікуваний ефект від підготовки робітників обраних професій). У свою чергу запит МОН до Державної служби зайнятості не містив вимог щодо висвітлення регіональних аспектів чисельності безробітних та кількості вакансій.

МОН визначено дефіцитними три професії "Тракторист", "Сантехнік", "Швачка" з частковим урахуванням інформації, одержаної від регіональних органів освіти та Державної служби зайнятості.

Водночас інформація від регіональних органів освіти засвідчила, що попит на зазначені професії не є характерним для багатьох регіонів. Зокрема, серед обраних МОН трьох професій регіональні органи освіти як гостродефіцитні визначили такі професії: "Тракторист" – у дванадцяти областях, "Швачка" та "Сантехнік" – у семи областях; одночасно всі три обрані професії – лише у двох областях (Рівненська і Херсонська); одночасно за професіями "Швачка" і "Сантехнік" – лише у місті Києві.

Попри те, що в Миколаївській області взагалі відсутні ПТНЗ, які здійснюють підготовку робітників за професією "Сантехнік", МОН визначає для цієї області два роки поспіль пілотними ПТНЗ, що здійснюють підготовку робітників за професією "Швачка".

Разом з тим у відповідях регіональних органів освіти семи областей (Донецької, Івано-Франківської, Кіровоградської, Львівської, Миколаївської, Полтавської, Харківської) взагалі відсутні обрані МОН три професії, натомість

²⁵ Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.05.2016 № 418-р.

²⁶ Лист МОН від 24.05.2016 №3-9-354-16 "Щодо надання інформації".

зазначено потребу у робітниках за професіями "Електрогазозварник", "Слюсар з ремонту автомобілів", "Верстатник деревообробних верстатів", "Кухар", "Верстатник широкого профілю", "Водій автотранспортних засобів", "Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування", "Токар".

Ці ж професії, як гостродефіцитні, було обрано й іншими регіонами, зокрема, потреба у робітниках за професіями "Електрозварник", "Електрогазозварник", "Електрозварник ручного зварювання" визначена 15 областями; "Верстатник широкого профілю" – сімома; "Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування" – дев'ятьма, актуальність та дефіцитність яких підтверджена роботодавцями. **Однак зазначені пропозиції регіональних органів освіти було відхилено** МОН без належного обґрунтування, тобто ці професії не обиралися для пілотного проекту.

Згідно з інформацією Державної служби зайнятості²⁷, дефіцит кадрів за професіями "Тракторист", "Сантехнік", "Швачка" відсутній, однак в цілому по Україні, навпаки, спостерігається потреба у робочих місцях (дефіцит вакансій). Зокрема, за професією "Тракторист" в цілому по Україні така потреба станом на 1 січня 2017 року становить 6268 посад, а чисельність безробітних 9829 осіб, "Швачка" – 1569 (2357), "Сантехнік" – 699 посад (982 особи).

Довідково. В розрізі регіонів²⁸, наприклад, в Дніпропетровській області – потреба у робочих місцях (дефіцит вакансій) за професією "Тракторист" становить 1337 посад, "Сантехнік" – 28, "Швачка" – 50 посад; в Харківській області – 817, 37 та 76 посад; в Кіровоградській області – 916, 14 та 14 посад; в Херсонській області – 497, 14 та 27 посад відповідно.

Проте наявна інформація не відображає реальний стан потреб ринку праці, про що свідчить інформація інтернет-порталів компаній з підбору персоналу. Наприклад, за інформацією експерта порталу *Rabota.ua* Тетяни Пашикіної, у сфері робітничих професій найбільший попит спостерігається на кухарів та швачок. За інформацією директора компанії з підбору персоналу "Нова персона" Інни Новицької, місячний зарібок швачки становить 6–11 тис грн, а перспективність цієї професії пов'язана з тим, що багато підприємств працюють на експорт. За інформацією операційного директора компанії з працевлаштування *OTTO Work Force* у Центральній та Східній Європі Томаша Дудика, у Польщі є сталий попит на зварювальників, швачок, фрезерувальників, токарів, водіїв автотранспорту та операторів машин ЧПУ. Середній зарібок після відрахування податків становить 1,9–2,0 тис. злотих (14,0 тис. гривень).²⁹

Таким чином, МОН здійснено низку заходів щодо відбору для реалізації пілотного проекту з модернізації підготовки робітників трьох найбільш дефіцитних професій, проте обрані професії не враховують регіональний аспект попиту на них.

✓ Недостатня обґрунтованість відбору дефіцитних професій та відсутність встановлення МОН і доведення до регіональних органів освіти формальних критеріїв відбору ПТНЗ, на базі яких заплановано створення НПЦ, зумовило **обрання для реалізації пілотного проекту низки закладів, у яких відсутнє**

²⁷ Лист Державної служби зайнятості від 10.06.2016 № ДЦ-06-4222/0/616.

²⁸ Лист Державної служби зайнятості на запит Рахункової палати від 18.07.2017 № 18-1325 "Щодо надання інформації".

²⁹ "Назвали одну з найбільш дефіцитних професій в Україні" від 02.06.2017. – Інтернет-портал *Gazeta.ua*, "Назвали найбільш дефіцитні професії в Україні" від 22.07.2016. Газета по-українськи від 26.05.2017 № 42 (2003), стор. 11. Стаття: "За кожною людиною закріплений україномовний консультант".

необхідне для підготовки робітників за дефіцитними професіями кадрове та матеріально-технічне забезпечення.

Так, департаментом освіти і науки Луганської обласної державної адміністрації (далі – ОДА) обрано та МОН погоджено на 2016 рік відбір Лисичанського професійного гірничо-промислового ліцею для підготовки кадрів за професією "Сантехнік", який станом на момент обрання не здійснював підготовку робітників зазначеної професії та не мав відповідної ліцензії (спеціалізація закладу – підготовка робітників для гірничої промисловості). В результаті цього, у закладі на час аудиту (червень 2017 року) відсутні відповідні педагогічні працівники та приміщення під майстерні та кабінети.

Ліцензію на надання освітніх послуг за професією "Сантехнік" ліцей отримав у липні 2017 року, що дало право формувати навчальну групу та відповідну кількість педагогічних працівників.

Департаментом освіти і науки Закарпатської ОДА обрано та МОН погоджено на 2016 рік відбір Хустського професійного ліцею для підготовки кадрів за професією "Сантехнік", в якому на момент обрання відсутні готові до експлуатації приміщення для НПЦ. Лише 27 липня 2017 року рішенням сесії Закарпатської обласної ради виділено 1,4 млн грн на проведення капітального ремонту приміщення для розміщення НПЦ. У серпні заклад отримав 405 тис. гривень. Завершення обладнання приміщень заплановано на кінець жовтня, коли за графіком навчального процесу розпочнеться професійно-практична підготовка із зазначеної професії.

На 2017 рік МОН погоджено відбір Чернівецького професійного ліцею залізничного транспорту як базового для підготовки кадрів за професією "Сантехнік". Водночас зазначений заклад мав ліцензію на підготовку робітників за професією "Слюсар", що не відноситься до обраних дефіцитних професій. У липні 2017 року ліцей отримав ліцензію на надання освітніх послуг з професії "Сантехнік".

Таким чином, недостатнє обґрунтування обрання таких закладів як базових створило ризики для забезпечення вчасної організації навчального процесу, а отже, підготовки робітників зазначеної професії (недоліки протягом звітного періоду 2017 року усунено).

✓ У 2016 році МОН для реалізації пілотного проекту підготовлено та направлено до регіональних органів освіти листом від 17.10.2016 № 1/9-554 орієнтовний перелік техніки, обладнання та інвентаря за професіями для придбання за рахунок коштів субвенції на модернізацію (далі – Перелік № 554). Згідно з цим переліком за професією "Тракторист" визначено придбання техніки та обладнання на суму 19861,8 тис. грн, "Сантехнік" – 628,5 тис. грн, "Швачка" – 330,0 тис. гривень. Зазначеному переліку надано статус орієнтовного, що не зобов'язувало ПТНЗ чітко його дотримуватися.

Формування цього переліку здійснювалося МОН без урахування фактичного рівня матеріально-технічного забезпечення ПТНЗ. Фактично МОН, регіональними органами освіти не було організовано збору інформації щодо потреби обраних ПТНЗ у забезпеченні обладнанням та засобами навчання. Водночас аудитом у восьми із 25 закладів, яким надавалась у 2016 році субвенція на модернізацію, виявлено відсутність фактів звернень від таких закладів до регіональних органів освіти щодо обрахунку потреби в їх придбанні.

Під час проведення аудиту у всіх восьми охоплених аудитом закладах, які отримали субвенцію у 2016 році, виявлено факти **недотримання орієнтовного**

переліку техніки та обладнання, доведеного МОН до ПТНЗ, зокрема, внаслідок:

– **придбання дешевших аналогів** із дотриманням або перевищенням технічних характеристик, що дозволило придбати додаткове обладнання для НПЦ із дотриманням вимог ДСПТО. *Наприклад, Білгород-Дністровським професійним будівельним ліцеєм придбано токарний верстат, зварювальний апарат, Черкаським вищим професійним училищем будівельних технологій – водонагрівачі для підготовки робітників за професією "Сантехнік" – душові бокси, проточні іншої марки, ніж зазначено в орієнтовному переліку. Архангельським професійним аграрним ліцеєм, замість комбайна зернозбирального Claas Lexion 580 вартістю 5 млн грн придбано комбайн зернозбиральний КЗС-1218 вартістю 3,0 млн гривень.*

Водночас у зв'язку з відсутністю ліцензій на підготовку робітників зі здійснення робіт на кормозбиральних комбайнах Архангельським професійним аграрним ліцеєм та Ордена "Знак Пошани" вищим професійним училищем № 75 (далі – Училище № 75) не придбано кормозбиральні комбайни CLAAS JAGUAR 850, визначені МОН в орієнтовному переліку;

– **непридбання обладнання, визначеного МОН, через невідповідність наявних будівель ПТНЗ технічним умовам його встановлення.** Зокрема, Черкаським вищим професійним училищем будівельних технологій не придбано токарного станка ОПТІ D 320*920/400 вартістю 220,6 тис грн, передбаченого орієнтовним переліком МОН, через його значну вагу (перекриття приміщень центру не розраховані на такі навантаження);

– **відсутності потреби у придбанні** представленої в переліках МОН техніки через наявність її на місцях. З цієї причини Училищем № 75 не придбано шести видів сільськогосподарської техніки, Хустським професійним ліцеєм – кутової шліф машини та шуруповертів.

Зазначене створило умови для придбання закладами за рахунок субвенції іншого обладнання (зокрема, Училищем № 75 – сівалки УПС-8, комп'ютерів та іншого обладнання на суму 488,5 тис грн, Черкаським вищим професійним училищем будівельних технологій – лабораторних стендів систем опалення, комплект-інструменту гідравлічного та іншого обладнання – 192,6 тис грн) та забезпечення загального облаштування приміщень закладів (придбання для навчальних приміщень Училищем № 75 кондиціонерів на суму 45,2 тис. грн, Білгород-Дністровським професійним будівельним ліцеєм – 25 стільців для теоретичного класу НПЦ на суму 7,7 тис. грн). Під час аудиту встановлено, що придбане ПТНЗ поза орієнтовним переліком МОН обладнання може використовуватися в навчальному процесі для підготовки робітників відповідних професій.

Слід зазначити, що ПТНЗ придбавали додаткове (поза переліком МОН) обладнання та витратні матеріали для облаштування НПЦ також за рахунок власних коштів (Білгород-Дністровський професійний будівельний ліцей – балони, шланги, редуктори, електроди, флюси та інше обладнання на загальну суму близько 60 тис. грн; Богуславське вище професійне училище сфери послуг – підручники та світильники на 4,5 тис. гривень).

У 2017 році МОН замість орієнтовного переліку наказом від 10.05.2017 № 680 (на виконання вимог п. 3 Порядку та умов надання субвенції зі змінами від 29.03.2017, якими встановлено, що перелік затверджується МОН) затвердило перелік сільськогосподарської техніки, обладнання, матеріалів та устаткування, яке передбачається придбати за бюджетні кошти. Отже, на 2017 рік цей перелік є обов'язковим для виконання, недотримання якого відповідно до ст. 119 Бюджетного кодексу України може кваліфікуватися як нецільове використання бюджетних коштів.

Таким чином, враховуючи, що МОН при формуванні цього переліку не враховувало фактичний стан матеріально-технічного забезпечення закладів та причини недотримання орієнтовного переліку у 2016 році, передбачення в постанові Кабінету Міністрів України та затвердження МОН конкретного переліку фактично обмежує право ПТНЗ у виборі і придбанні необхідного обладнання. **Зазначене може створити ризики придбання обладнання, яке не буде використовуватися в навчальному процесі, або невикористання коштів протягом бюджетного року та повернення їх до держбюджету.**

Підтвердженням цього є факт звернення у 2017 році Сумського центру професійно-технічної освіти з дизайну та сфери послуг, який обрано для спрямування коштів субвенції з метою підготовки робітничих кадрів за професією "Швачка", до департаменту освіти і науки Сумської ОДА з проханням включити до переліку необхідного обладнання машину вишивальну та персональний комп'ютер для вишивальної машини, які необхідні для виготовлення сценічних костюмів із оздобленням їх машинною вишивкою замість швейного обладнання, визначеного для закупівлі в переліку МОН на 2017 рік (а саме: машини безпосадочної строчки, 2-голкової машини човникової строчки, зшивної обметувальної машини (п'ятиниткової), преса для дублювання, відпарювального апарата, манекена чоловічого, жіночого різних розмірів, розкрійного прямого ножа, розкрійного дискового ножа).

Як встановлено аудитом, при здійсненні огляду швейних майстерень (усього чотирі кабінети), машина вишивальна, яка придбана центром у попередні роки за рахунок власних коштів, широко використовується учнями, які вчать за професією "Закрійник", "Кравець", "Швачка".

Таким чином, МОН при формуванні переліків техніки, обладнання, матеріалів та устаткування, яке передбачається придбати за бюджетні кошти у 2016, 2017 роках, не враховував рівень забезпечення ними навчальних закладів та наявність відповідних приміщень і кадрів. Водночас обов'язковий перелік обладнання на 2017 рік не дає змогу врахувати індивідуальну потребу ПТНЗ в такому обладнанні, а отже, унеможливорює досягнення максимального ефекту від використання коштів субвенції на його придбання.

IV. ПОВНОТА ОСВОЄННЯ І ЗАКОННІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ СУБВЕНЦІЙ

4.1. Своєчасність перерахування та стан освоєння субвенцій

✓ За пропозицією МОН, наданою до Мінфіну, щодо внесення змін до річного та помісячного розпису асигнувань держбюджету на 2016 рік видатки за субвенцією на модернізацію передбачено здійснити в повному обсязі в листопаді 2016 року. Фактично її **перераховано** з держбюджету місцевим бюджетам у грудні 2016 року.

Це пов'язано з розробленням МОН та погодженням із заінтересованими органами проекту постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів". Вперше для розгляду і погодження проект надіслано МОН до Мінфіну та Мінекономрозвитку 25.10.2016, а оформлені відповідно до Регламенту Кабінету Міністрів України матеріали стосовно проекту подані МОН 01.12.2016.

Під час аудиту встановлено, що **кошти субвенції** на модернізацію за загальним фондом **перераховано** з державного бюджету до місцевих бюджетів **16 грудня 2016 року**. Таким чином, на рахунки ПТНЗ вони надійшли у другій половині грудня 2016 року. **Зазначене стало головною причиною неможливості освоєння коштів субвенції у повному обсязі до кінця 2016 року**. За таких обставин використання **25 ПТНЗ коштів субвенції на модернізацію на рівні 80,5 відс. (40266,0 тис. грн)** за менш як півмісяця є **досить високим показником**.

За результатами аналізу інформації, наданої ПТНЗ до МОН, встановлено, що у 2016 році в повному обсязі використано кошти субвенції **14 ПТНЗ**.

У зв'язку із завершенням бюджетного року **11 ПТНЗ не використано коштів субвенції на модернізацію на суму 9734,0 тис. грн (19,5 відс. спрямованого з держбюджету обсягу)**, які відповідно до ст. 57 Кодексу повернено до держбюджету. На Училище № 75 (6718,0 тис. грн) та Архангельський професійний аграрний ліцей (2852,6 тис. гривень) припадає 98,3 відс. обсягу невикористаних коштів субвенції.

Відповідно до пояснювальної директора **Училища № 75** з невикористаних коштів субвенції 6699,0 тис. грн – кошти на придбання комбайну Claas Tukanо 570 (580), 19,0 тис. грн – косарки роторної. Процедура відкритих торгів за цими двома лотами була запланована на 01.12.2016, але не відбулася через відсутність тендерних пропозицій. Повторно закладом оприлюднено оголошення про проведення процедури закупівлі у той же день (01.12.2016), проте термін розкриття пропозицій визначено програмою сайту Prozzogo на 05.01.2017. У зв'язку із завершенням бюджетного року та через закриття рахунків після закінчення бюджетного періоду торги визнано такими, що не відбулися, а невикористані кошти субвенції повернено до держбюджету.

Архангельським професійним аграрним ліцеєм з 19861,7 тис. грн асигнувань у 2016 році використано 17009,1 тис. гривень. Кошти в сумі 2852,6 тис. грн повернено до держбюджету, з них 1022,0 тис. грн – у зв'язку з розірванням договору через невідповідність якості товару і завищену ціну, 1263,0 тис. грн – відміною торгів через відсутність потрібної кількості пропозицій, 181,0 тис. грн – економією коштів, 386,6 тис. грн – неможливістю їх освоєння через надходження коштів наприкінці року.

Станом на 01.01.2017 дебіторська та кредиторська заборгованість за поставлені до ПТНЗ техніку, обладнання і устаткування відсутні.

У 2017 році субвенцію на модернізацію передбачено надавати іншим ПТНЗ, ніж тим, що отримували її у 2016 році. Відтак ПТНЗ, зокрема, Училище № 75, Архангельський професійний аграрний ліцей, Маріупольський професійний ліцей будівництва, які у 2016 році через перерахування субвенції з держбюджету після 16 грудня не встигли закупити в повному обсязі передбачену МОН техніку, обладнання і устаткування та повернули залишки невикористаної субвенції до держбюджету, наразі позбавлені можливості щодо такої закупівлі за рахунок коштів субвенції на модернізацію у 2017 році.

За інформацією МОН, доукомплектування зазначених навчальних закладів можливо здійснити за рахунок коштів місцевих бюджетів, державно-приватного партнерства та позабюджетних коштів ПТНЗ.

Помісячним розписом асигнувань загального фонду держбюджету на 2017 рік перерахування субвенції на модернізацію передбачено здійснювати відповідним обласним бюджетам/бюджетам міст рівними частинами по 10,0 млн грн у квітні–серпні поточного року.

Вперше у 2017 році субвенцію на модернізацію спрямовано з державного бюджету місцевим бюджетам у травні місяці (таблиця 1).

Таблиця 1

**Помісячні асигнування та касові видатки коштів субвенції на модернізацію
у 2017 році**

Показник \ Місяць	тис. грн					
	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Разом
Передбачено помісячним розписом асигнувань	10 000,0	10 000,0	10 000,0	10 000,0	10 000,0	50 000,0
Фактично перераховано	0,0	19 305,6	10 694,4	–	–	30 000,0
Касові видатки	0,0	107,8	420,4	–	–	528,2
Відсоток	0,0	0,6	3,9	–	–	1,8

Інформації щодо причин неперерахування цієї субвенції у квітні згідно з помісячним розписом асигнувань загального фонду МОН не надано.

Як свідчать дані табл. 1, станом на **01.07.2017 касові видатки здійснено на суму 528,2 тис. грн, що становить лише 1,8 відс.** перерахованого з держбюджету обсягу. Такий низький рівень використання коштів субвенції свідчить про існування ризиків неосвоєння коштів в повному обсязі до початку 2017/2018 навчального року, а відтак, відтермінування використання ПТНЗ техніки, обладнання і устаткування, які мають використовуватися в навчальному процесі.

За даними місячного звіту Казначейства на початок липня поточного року **98,2 відс. субвенції перебувають на рахунках місцевих бюджетів (15656,5 тис. грн) та бюджетних установ (13815,3 тис. гривень).**

Зазначене пов'язано із затвердженням МОН переліку сільськогосподарської техніки, обладнання, матеріалів та устаткування, яке у 2017 році передбачається придбати за кошти субвенції 10.05.2017 (Наказ № 680), та необхідністю проведення ПТНЗ відповідних процедур закупівель відповідно до Закону України "Про публічні закупівлі".

Так, Сумським центром професійно-технічної освіти з дизайну та сфери послуг згідно з протоколом засідання тендерного комітету 12.06.2017 затверджено зміни до додатка до річного плану закупівель на 2017 рік, якими передбачено закупівлю обладнання за процедурою допорогових закупівель на загальну суму 330,0 тис. гривень. Оголошення про проведення закупівлі розміщено в електронній системі закупівель ProZorro 13.06.2017. Станом на 23.06.2017 процедура закупівлі ще тривала.

✓ Оскільки розраховані Мінфіном на 2017 рік **видатки на здобуття повної загальної середньої освіти учнями ПТНЗ передбачено в складі освітньої субвенції (в сумі 2048,7 млн грн)**, Казначейство не здійснювало окремого їх перерахування та не подавало МОН інформацію щодо їх перерахування та освоєння.

Для здійснення моніторингу фінансового забезпечення ПТНЗ у 2017 році за рахунок коштів місцевих бюджетів МОН листом від 03.03.2017 № 1/9-124 звернулося до регіональних органів освіти з проханням надавати дані про фінансування ПТНЗ на 1 число кожного місяця поточного року згідно з розробленою міністерством формою.

За узагальненими МОН даними, отриманими від регіональних органів освіти, станом на **01.07.2017** з державного та місцевих бюджетів ПТНЗ профінансовано на загальну суму 3771,6 млн грн, у т. ч. **за рахунок освітньої субвенції – на 574,9 млн гривень.**

Довідково. Структура видатків місцевих бюджетів за КТКВМБ у 2017 році представлена у такому вигляді: оплата праці і нарахування на заробітну плат – 5,5 млрд грн (65,6 відс. загального обсягу), оплата комунальних послуг та енергоносіїв – 0,9 млрд грн (10,7 відс.), капітальні видатки – 0,1 млрд грн (1,2 відс.), інші видатки (харчування, стипендії, одяг та ін.) – 1,9 млрд гривень (22,5 відс.). Тобто оплата праці і нарахування займають основну частку у структурі видатків місцевих бюджетів на ПТНЗ.

За результатами аудиту у 7 з 14 охоплених аудитом ПТНЗ, які отримували кошти освітньої субвенції, встановлено факти **перевищення у 2–6 разів видатків на оплату праці** з нарахуваннями викладачів ПТНЗ, які викладають предмети повної загальної середньої освіти, **обрахованих Мінфіном** у складі освітньої субвенції, порівняно з **потребою** у цих коштах, **обрахованою ПТНЗ.**

Так, в цілому по ПТНЗ, які утримуються з **обласного** бюджету Вінницької області, на оплату праці з нарахуваннями викладачів передбачено спрямувати у 2017 році кошти освітньої субвенції в загальній сумі 91,9 млн гривень. За розрахунками аудиторів, ураховуючи рівень використання цих коштів за січень–червень 2017 року, до кінця року частина бюджетних асигнувань освітньої субвенції на суму **56,2 млн грн** (61 відс. загального обсягу) **не буде використана**, що свідчить про завищення обсягу бюджетних асигнувань, затверджених у обласному бюджеті Вінницької області на оплату праці з нарахуваннями викладачів ПТНЗ.

Наприклад, за обрахованої Заболотненським вищим професійним училищем № 31 ім. Д. К. Заболотного потреби в коштах освітньої субвенції для здійснення видатків на оплату праці з нарахуваннями викладачів загальноосвітніх дисциплін на суму 541,6 тис. грн, плановий обсяг фінансування визначено на рівні 3440,5 тис. грн, що перевищує потребу в 6,4 раза (на 2898,9 тис. гривень).

Водночас є факти **планування недостатніх обсягів коштів освітньої субвенції** на забезпечення оплати праці викладачів ПТНЗ, які фінансуються з **міського** бюджету м. Вінниця.

Наприклад, проведеним аудитом у Вищому професійному училищі № 7 м. Вінниці та Вінницькому центрі професійно-технічної освіти технології та дизайну встановлено, що при обрахунку потреби в коштах на оплату праці педагогічних працівників за рахунок освітньої субвенції на 2017 рік не було враховано підвищення посадових окладів педагогічних працівників з 01.01.2017 у зв'язку із підвищенням тарифних розрядів. Додаткова потреба в коштах освітньої субвенції на 2017 рік для забезпечення виплати заробітної плати з нарахуваннями викладачам зазначеного училища становить 170,5 тис. грн, центру – 448,5 тис. гривень. При цьому уточнення бюджетних асигнувань на вказані суми станом на 01.07.2017 розпорядником коштів вищого рівня – департаментом освіти Вінницької міської ради не проводилось.

Загалом за результатами аудиту встановлено, що по семи ПТНЗ департаментами освіти і науки Вінницької, Луганської, Львівської, Черкаської та Херсонської ОДА видатки на 2017 рік на оплату праці з нарахуваннями викладачів загальноосвітніх дисциплін, які здійснюються за рахунок освітньої субвенції, затверджені в обсягах, що перевищують обраховану ПТНЗ потребу на

9291,3 тис. гривень³⁰. Водночас дефіцит затверджених видатків міському бюджету м. Вінниця, за розрахунками аудиторів, становить **2027,5 тис. гривень**.

Таким чином, **рівень забезпечення коштами освітньої субвенції на оплату праці викладачів, які викладають предмети повної загальної середньої освіти, є нерівномірним**, що в одних випадках створює ризики невикористання коштів субвенції до кінця року, в інших – зумовлює дефіцит коштів на оплату праці і порушення майнових прав працівників ПТНЗ.

4.2. Законність та ефективність використання коштів субвенцій

Аудитом із виїздом на місце охоплено дев'ять із 50 ПТНЗ (або 18 відс.), які у 2016–2017 роках використали 33,8 млн грн субвенції на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази (83 відс. загального обсягу використаних). Водночас у 14 ПТНЗ аудитом охоплено видатки за коштами освітньої субвенції у 2017 році в сумі 7,3 млн грн (1,3 відс. загального обсягу використаних коштів – 574,9 млн гривень).

Аудитом встановлено, що внаслідок недостатньої фінансової дисципліни ПТНЗ не забезпечено дотримання у 2016–2017 роках вимог законодавства та прийняття ефективних управлінських рішень щодо використання коштів субвенції на модернізацію та освітньої субвенції.

Встановлено, що під час придбання сільськогосподарської техніки, обладнання, матеріалів та устаткування заклади використовували два методи закупівлі – із застосуванням (якщо сума перевищувала поріг закупівлі у 200 тис. грн) та без застосування конкурентної процедури закупівлі (за обсягу закупівлі менше 200 тис. гривень).

Загалом виявлено фактів **використання коштів з порушенням вимог законодавства** (зокрема, проведення безпідставних видатків на оплату праці, оплату за фактично непоставлений товар) на загальну суму **1294,0 тис. грн**³¹, а також **неефективне (неекономне) використання коштів** (на придбання майна, яке потім тривалий час не використовується, або за цінами вище середньоринкових) на загальну суму **1174,7 тис. грн**³², що зумовлено переважно виділенням коштів у кінці року.

Основними видами неефективного та використання коштів з порушенням вимог законодавства є:

- **за субвенцією на модернізацію**

1. За товар, який фактично не поставлено, без відображення в обліку дебіторської заборгованості, оплачено 325,3 тис. грн, що спричинило шкоду державі в особі Лисичанського професійного гірничо-промислового ліцею та Хустського професійного ліцею на зазначену суму.

³⁰ ДНЗ "Заболотненське вище професійне училище № 31 ім. Д. К. Заболотного" – 2973,8 тис. грн; ДНЗ "Мукачівський центр професійно-технічної освіти" – 1976,3 тис. грн; ДНЗ "Архангельський професійний аграрний ліцей" – 1811,8 тис. грн; Хустський професійний ліцей – 1417,4 тис. грн, ДНЗ "Черкаське вище професійне училище будівельних технологій" – 1068,5 тис. грн; ДПТНЗ "Лисичанський професійний гірничо-промисловий ліцей" – 37 тис. грн; Лисичанський професійний будівельний ліцей – 6,5 тис. гривень.

³¹ По Дніпропетровській області – 523,0 тис. грн, Вінницькій – 393,7 тис. грн, Луганській – 217,6 тис. грн, Закарпатській – 129,7 тис. грн, Черкаській – 29 тис. грн, Херсонській – 1,0 тис. гривень.

³² По Закарпатській області – 680,0 тис. грн, Луганській – 459,2 тис. грн, Одеській – 31,1 тис. грн, Київській – 4,4 тис. гривень.

Так, Лисичанським професійним гірничо-промисловим ліцеєм (Луганська область) 23 грудня 2016 року укладено договір № 7 на придбання за процедурою неконкурентної закупівлі у ФОП "Асеев С. І." токарного верстата GNB-1340A JET на суму 199,99 тис. гривень. Відповідно до платіжних доручень ліцей 23.12.2016 перерахував ФОП "Асеев С. І." кошти в повному обсязі та згідно з накладною від 23.12.2016 № А-00000031 нібито отримав зазначений верстат. Оприбуткування верстата відображено в регістрах бухгалтерського обліку. Проте фактично цей верстат до Лисичанського ліцею не надходив (під час аудиту у червні 2017 року його не виявлено). При цьому дебіторська заборгованість в обліку установи за цим товаром не відображена. Таким чином, ліцей в порушення вимог ст. 692 Цивільного кодексу України, яким передбачено, що покупець зобов'язаний оплатити товар після його прийняття або прийняття товаророзпорядчих документів до нього, здійснив оплату в сумі **199,99 тис. грн** за фактично непоставлений товар.

Довідково. За зазначеним фактом відкрито кримінальне провадження, відомості про яке внесено до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань під № 12017130240000142 від 17.01.2017.

До аудиту пред'явлено гарантійний лист від 23.12.2016 б/н ФОП "Асеев С. І.", яким він гарантував поставку токарного верстата вартістю 199,99 тис. грн до 30.03.2017. Пізніше листом від 15.03.2017 № 3 ФОП "Асеев С. І." повідомив про неможливість виконати поставку обладнання та повернув кошти на рахунок, відкритий в УДКСУ у м. Лисичанську.

Аналогічний факт встановлено в Хустському професійному ліцеї (Закарпатська область), яким 19 грудня 2016 року укладено договори №№ 69, 70, 72, 73 на придбання за процедурою неконкурентної закупівлі у ФОП "Вурста І. В." 12 од. обладнання (болгарка, дріль, перфоратор, точильний станок та ін.) на суму 125,3 тис. гривень. Відповідно до платіжних доручень ліцей 19-20.12.2016 перерахував ФОП "Вурста І. В." кошти в повному обсязі та згідно з накладними від 19.12.2016 №№ 87, 88, 90, 91 нібито отримано зазначене обладнання. Проте фактично обладнання було поставлено постачальником через два дні (22.12.2016) після здійсненої оплати. Таким чином, ліцеєм у порушення вимог ст. 692 Цивільного кодексу України здійснено оплату в сумі **125,3 тис. грн** за фактично непоставлений товар.

2. Придбано майно, яке тривалий час не використовується за призначенням, що свідчить про неефективне використання коштів на суму 1057,0 тис. гривень.

Хустським професійним ліцеєм у грудні 2016 року використано **628,5 тис. грн** на придбання за процедурою неконкурентної закупівлі обладнання для підготовки кадрів за професією "Сантехнік". Оглядом, проведеним аудитором 08.06.2017 за участю представників ліцею, встановлено, що придбане обладнання більше п'яти місяців в упакованому вигляді в повному обсязі зберігається в приміщеннях ліцею та на момент його огляду не використовується, що свідчить про неефективне використання коштів державного бюджету.

Основними причинами цього є відсутність у ліцеї готових до експлуатації приміщень для НПП. На капітальний ремонт обраних приміщень необхідно 1350,9 тис. гривень. Ліцей неодноразово звертався до Закарпатської ОДА про виділення зазначених коштів, проте на момент проведення аудиту кошти з обласного бюджету не виділено.

Як наслідок, зазначене обладнання зазнає морального зносу та втрачає гарантійний строк використання. Так, з огляду на нормативний термін капітального ремонту приміщень, придбане майно не буде використовуватися щонайменше до 27.11.2017. За таких умов на зварювальний апарат марки Turan Makina ALH 160, вартістю 93,5 тис. грн, придбаний 19.12.2016, залишається менше місяця до завершення гарантійного строку, вказаного в гарантійному талоні.

Довідково. 27.07.2017 рішенням сесії Закарпатської обласної ради виділено 1350,9 тис. грн на проведення капітального ремонту приміщень для встановлення придбаного обладнання, що має забезпечити функціонування НППЦ вже у жовтні 2017 року.

Лисичанським професійним гірничо-промисловим ліцеєм у грудні 2016 року для підготовки кадрів за професією "Сантехнік" із використанням двох методів закупівлі (із застосуванням та без застосування конкурентної процедури закупівлі) придбано у постачальників ФОП "Кузьменко В. М.", ФОП "Асеев С. І.", ФОП "Шарова О. В." та ФОП "Коротун К. В." обладнання, матеріалів та устаткування на загальну суму 428,5 тис. гривень. Водночас зазначене обладнання понад шість місяців не використовується за призначенням, оскільки у закладі відсутні ліцензія на надання освітніх послуг та викладачі для підготовки кадрів за цією професією, відповідні приміщення під майстерні та кабінети. Таким чином, на момент проведення аудиту в ліцеї не забезпечено ефективного використання видатків державного бюджету в сумі **428,5 млн гривень.**

Довідково. В липні 2017 року навчальний заклад отримав ліцензію на надання освітніх послуг за професією "Сантехнік", що створило умови для формування навчальних груп і набору педагогічних працівників.

3. Придбано товар за цінами, які значно вищі за середньоринкові, що призвело до неекономних видатків на загальну суму 117,7 тис. гривень.

Хустським професійним ліцеєм у грудні 2016 року придбано у ФОП "Вурста І. В." зварювальний апарат Turan Makina ALH 160 вартістю 93,5 тис. гривень. Водночас за даними інтернет-ресурсу³³ зварювальні апарати Turan Makina ALH 160 продає ПП "Строймир" (м. Одеса) за ціною 42,0 тис. гривень. Таку ж саму ціну на ці апарати, за даними інтернет-ресурсу, пропонують київські постачальники. Отже, ліцеєм неекономно використано **51,5 тис. гривень.**

Аналогічно **Білгород-Дністровським професійним будівельним ліцеєм**, Одеська область, придбано в грудні 2016 року у СПД "Мельник Е. В." зварювальний апарат Turan Makina 40-160 за 73,1 тис. гривень. Як уже було зазначено, цей апарат для зварювання полімерних труб продається в Україні ПП "Строймир" (м. Одеса) за 42,0 тис. гривень. У результаті цього ліцеєм неекономно використано **31,1 тис. гривень.**

Лисичанським професійним гірничо-промисловим ліцеєм придбано 11 од. обладнання на загальну суму 113,6 тис. грн, вартість яких перевищує середньоринкові ціни на 10 та більше відсотків, що свідчить про неекономне використання коштів на суму **30,7 тис. гривень.** Наприклад, ліцеєм придбано у ФОП "Асеев С. І." чотири перфоратори MAKITA HR2630T, 800B за ціною

³³ Строймир, ЧП. – Електронний ресурс: <https://217013-ua.all.biz>.

5,4 тис. грн за одиницю. Водночас за даними інтернет-ресурсу³⁴ вартість одного перфоратора цієї ж марки коштує 4,2 тис. гривень.

Богуславським вищим професійним училищем сфери послуг (Київська область) придбано у ТОВ "Велтекс-Україна" манекен розсувний Діана А за 6,1 тис. грн, в той час коли фірма "Швейкін" (м. Київ) здійснює їх продаж в Києві і по Україні за 3,2 тис. гривень.³⁵ Цим же закладом придбано швейну машину безпосадочної строчки TYPICAL GC 0303 за 15,4 тис. гривень. Водночас за даними інтернет-ресурсу³⁶ вартість її становить 13,9 тис. гривень. У результаті тільки за двома позиціями закупівлі училищем неекономно використано **4,4 тис. гривень**.

Крім того, встановлено випадки порушення порядку ведення бухгалтерського обліку (зокрема, в частині ведення меморіальних ордерів, оформлення інвентарних карток тощо) на загальну суму **18943,8 тис. гривень**³⁷.

• за освітньою субвенцією на оплату праці викладачів

1. Проведено безпідставних видатків на оплату праці на загальну суму 967,4 тис. гривень³⁸.

Училищем № 75 (Дніпропетровська область) в недотримання вимог ст. 103² Кодексу та частини сьомої пункту 3 Порядку та умов № 6, в частині забезпечення за рахунок освітньої субвенції видатків на оплату праці з нарахуваннями викладачів, які викладають предмети повної загальної середньої освіти, протягом січня-березня 2017 року спрямовано кошти субвенції в сумі **487,0 тис. грн** на оплату праці працівників училища, які не викладали зазначені предмети.

Під час аудиту порушення частково усунено шляхом утримання з працівників заробітної плати та проведення компенсації видатків за рахунок коштів місцевих бюджетів на загальну суму **260,6 тис. гривень**.

Аналогічне порушення встановлено ще в семи з 14 охоплених аудитом закладів на загальну суму **429,5 тис. гривень**. Під час аудиту усунено зазначених порушень шляхом компенсації видатків за рахунок коштів місцевих бюджетів на загальну суму **63,7 тис. гривень**.

Крім того, шести закладами за рахунок освітньої субвенції проведено

³⁴ Перфоратор Makita HR2630. – Електронний ресурс: <http://ukrteho.com.ua/perforator-makita-hr2630#.WSbY4OvyjIV>.

³⁵ Манекен розсувний 42-52 (#174). – Електронний ресурс: www.швейные-машинки.com.ua/ua/manekeny/174-manen-razdvihnoj-diana-b.html

³⁶ Промышленная машина Typical GC0302 (0303). – Електронний ресурс: janowe.in.ua/promyshlennaya-mashina-typical-gc0302-0303.html

³⁷ По Херсонській області – 18875,7 тис. грн, Одеській – 49,7 тис. грн, Луганській області – 18,4 тис. гривень.

³⁸ Ордена "Знак Пошани" вищим професійним училищем № 75 – 487,0 тис. грн, Заболотнинським вищим професійним училищем № 31 ім. Д.К. Заболотного – 240,8; Вищим професійним училищем № 7 м. Вінниці – 93,6; Вінницьким центром професійно-технічної освіти технологій та дизайну – 59,3; Солонянським професійним аграрним ліцеєм – 36,0; Черкаським вищим професійним училищем будівельних технологій – 29; Лисичанським професійним гірничо-промисловим ліцеєм – 15,2; Хустським професійним ліцеєм – 4,4; Лисичанським професійним будівельним ліцеєм – 1,2; Архангельським професійним аграрним ліцеєм – 0,9 тис. гривень.

безпідставне нарахування заробітної плати, надбавок, премій викладачам, які викладають предмети повної загальної середньої освіти, на загальну суму **50,9 тис. гривень**.

Зокрема, **Вінницьким центром професійно-технічної освіти технологій та дизайну** внаслідок включення до тарифікаційного списку викладачів завищеного обсягу педагогічного навантаження на викладання предметів повної загальної середньої освіти на 236 год., протягом січня–червня 2017 року безпідставно виплачено за рахунок освітньої субвенції викладачу А. заробітну плату з нарахуваннями на загальну суму 25,6 тис. гривень.

З одного боку, це свідчить про надлишок коштів освітньої субвенції, що дозволяє виплачувати надбавки працівникам у найвищому розмірі, а з іншого – про недостатність коштів обласного бюджету для гарантування оплати праці викладачам ПТНЗ, які викладають предмети професійного спрямування. Для прикладу, в Архангельському професійному аграрному ліцеї розмір середньомісячної зарплати викладачів, які викладають предмети із повної загальної середньої освіти, перевищує розмір такої зарплати викладачів, які викладають предмети з профтехосвіти, на 1487,2 грн (на 26 відс.). При цьому виплата надбавки за престижність перших за рахунок освітньої субвенції становить 726,4 грн проти 31,5 грн для викладачів, що отримують зарплату з обласного бюджету. Таким чином викладачі одного закладу поставлені у нерівні умови, що створює соціальну напругу всередині колективу.

2. Поручено майнові права працівників ПТНЗ на загальну суму 1,2 тис. гривень.

Лисичанським професійним будівельним ліцеєм (Луганська область) під час нарахування та виплати заробітної плати за січень–травень 2017 року не нараховано та не виплачено викладачу С. щомісячну надбавку за спортивне звання "майстер спорту" у розмірі 155,53 гривень. У результаті викладачем недоотримано за п'ять місяців заробітної плати на суму **777,65 гривень**.

Крім того, цим же ліцеєм через допущену арифметичну помилку порушено вимоги постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 "Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери", а саме протягом січня–травня 2017 року не донараховано та не виплачено трьом викладачам заробітної плати на загальну суму **427,95 гривень**.

V. ЕФЕКТ СПРЯМУВАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ОНОВЛЕННЯ ОБЛАДНАННЯ І ТЕХНІКИ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Реалізація МОН пілотного проекту з модернізації підготовки робітників трьох найбільш дефіцитних професій передбачає створення в кожній області на базі ПТНЗ трьох НПЦ за кожною з обраних професій.

За результатами запровадження субвенції на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази ПТНЗ отримано певний позитивний ефект. Зокрема, у **2016** році департаментами, управліннями освіти і науки ОДА забезпечено створення запланованих на рік **25** НПЦ, а у **2017** році із запланованих **25** НПЦ уже створено **13** таких центрів (таблиця 2). Підготовка робітничих кадрів на базі створених НПЦ передбачена з вересня 2017 року.

**Заплановані та створені при ПТНЗ навчально-практичні центри
станом на 1 липня 2017 року**

Спеціальність	2016 рік		2017 рік	
	план	факт	план	факт
Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва	2	2	2	1
Монтажник санітарно-технічних систем та устаткування	9	9	10	5
Швачка. Кравець. Закрійник	14	14	13	7
Разом	25	25	25	13

Довідково. На момент проведення аудиту регіональне замовлення з підготовки у 2017–2018 роках кадрів ПТНЗ у досліджених регіонах перебувало у процесі формування.

Рівень залучення європейської молоді у профтехосвіту набагато вищий за український. Зокрема, в середньому по ЄС 46 відс. молоді навчаються в професійно-технічних навчальних закладах (найбільше у Хорватії – 60 відс., найменше в Туреччині – 25 відс., в Україні – 28 відс.)

Для забезпечення оновлення матеріально-технічної бази НПЦ, окрім державних коштів, залучені кошти місцевих бюджетів і навчальних закладів, на базі яких вони створені, власні сили ПТНЗ із залученням майстрів виробничого навчання і учнів, а також спонсорська допомога для виконання ремонтних робіт та переобладнання приміщень. Усього додатково використано 6 млн гривень.

Зокрема, у Богуславському вищому професійному училищі сфери послуг після закінчення навчального 2016/2017 року власними силами проведено ремонтні роботи швейної майстерні № 3, що використовуватиметься для практичного навчання учнів та слухачів створеного НПЦ за професією "Швачка". У Білгород-Дністровському професійному будівельному ліцеї відремонтовано кабінет теоретичної підготовки циклу для навчання робітників за професією "Сантехнік". У Черкаському вищому професійному училищі будівельних технологій розпочато поточний ремонт санвузла другого поверху гуртожитку та заплановано проведення до початку нового навчального року ремонтних робіт покрівлі навчальної майстерні та гуртожитку.

Зазначене вказує на необхідність приведення у відповідність умов навчання та проживання учнів у обраних в рамках пілотного проекту закладах, враховуючи, зокрема, що в закладах професійно-технічної освіти навчаються іногородні діти, значна кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Проведеним з виходом на місце аудитом у восьми з 25 ПТНЗ, яким у 2016 році надавалась субвенція на модернізацію, **підтверджено оновлення за рахунок субвенції обладнання і техніки на 33,6 млн гривень.**

Наприклад, **Архангельський професійний аграрний ліцей** володіє земельною ділянкою сільськогосподарського призначення загальною площею 301,7 га, що призначена для підготовки працівників за професією "Тракторист". Однак ступінь зносу наявного обладнання (трактори, комбайн) та неповна наявність причіпного та навісного сільськогосподарського обладнання (сівалок, культиваторів, розпушувачів та ін.) не дозволяла здійснювати самостійне навчання учнів, що змушувало заклад залучати до співпраці з обробітку землі сторонні організації та проводити на їхній техніці підготовку робітників.

Спрямування коштів субвенції зазначеному закладу дозволило оновити основну частину техніки (закуплено комбайн зернозбиральний КЗС 1218, трактор New Holland T7060, два трактори МТЗ 82.1, посівний комплекс

Алькор 7.5, зерновоз-самоскид МАЗ з причепом, самоскид МАЗ, два культиватори з пристосуванням для внесення добрив, автобус ЧАЗ А083.10, сівалку Gaspardo MT-8 та ще 18 одиниць техніки на загальну суму **17 млн грн**), що надало можливість організувати самостійний процес навчання на новопридбаній техніці.

У **Черкаському вищому професійному училищі будівельних технологій** забезпечено оновлення за рахунок коштів субвенції матеріально-технічної бази на інноваційній основі, зокрема, придбано та встановлено лабораторні стенди системи опалення "Тепла підлога" – 32,3 тис грн, радіаторного опалення – 47,6 тис грн, зварювальний апарат Weltech, два душових бокси та інше обладнання загальною кількістю 24 одиниці на загальну суму **628,5 тис. гривень**.

Разом з тим **спрямування субвенції місцевим бюджетам у грудні 2016 року унеможливило придбання в низці ПТНЗ техніки та обладнання в повному обсязі та відповідно до потреби для забезпечення повноцінного навчального процесу**. Зокрема, Училищем № 75 **не придбано** комбайну зернозбирального та косарки загалом на **6,7 млн гривень**. Архангельським професійним аграрним ліцеєм з об'єктивних причин (відміна торгів) не було придбано оприскувача причіпного ОПК-3000/21.5, культиватора Rkx 380, пристосування для збирання соняшника ПЗС-8-15, плуга обертового на загальну суму 2,3 млн гривень.

В той же час до **переліку закладів, на базі яких у 2017 році планується створення НПЦ, зазначені заклади МОН не включено**. Як наслідок, відсутність згаданого обладнання не дасть можливості повноцінно укомплектувати створені НПЦ сучасною технікою.

На момент проведення аудиту шляхом огляду підтверджена фактична наявність придбаного обладнання у всіх перевірених ПТНЗ. **Проте в експлуатацію це обладнання у двох (Лисичанський професійний гірничо-промисловий ліцей, Хустський професійний ліцей) з восьми перевірених закладів, як уже зазначалося раніше, не введено**.

Отже, спрямування з державного бюджету коштів виключно на придбання техніки та обладнання без системного спрямування коштів державного або місцевого бюджетів на облаштування навчальних корпусів, гуртожитків, з метою дотримання санітарних вимог до навчання та проживання учнів, не забезпечує комплексної організації навчального процесу в обраних закладах.

Зокрема, з восьми ПТНЗ, на базі яких створено НПЦ, два не мають гуртожитків (Хустський професійний ліцей, Лисичанський професійний гірничо-промисловий ліцей). В гуртожитку Архангельського професійного аграрного ліцею умови проживання учнів є вкрай незадовільними, будівля потребує капітального ремонту, навчання та харчування учнів у цьому закладі проводиться у неопалювальних приміщеннях.

Таким чином, управління коштами субвенції з боку МОН не було системним і ефективним, оскільки спрямування її виключно на оновлення обладнання, техніки, устаткування ПТНЗ наразі не забезпечило максимально ефективного їх використання у навчальному процесі.

ВИСНОВКИ

1. Управління майном професійно-технічних навчальних закладів державної форми власності, які з 2016 року передано на фінансування з місцевих бюджетів, було розбалансованим і неефективним через розпорошення відповідальності за його утримання, використання та модернізацію між центральними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. У зв'язку з цим оновлення навчальних приміщень, виробничих майстерень та гуртожитків професійно-технічних навчальних закладів, багато з яких останні десять років і так перебували у вкрай незадовільному стані, фактично припинилося.

1.1. Протягом 2016–2017 років дії МОН, Мінекономрозвитку, інших центральних органів виконавчої влади, облдержадміністрацій, Київської міськдержадміністрації, обласних рад з виконання ними вимог ст. 27 Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" у частині передачі з державної у комунальну власність закладів професійно-технічної освіти були нескоординованими і недостатніми. Як наслідок, станом на вересень 2017 року жоден із 783 закладів професійно-технічної освіти залишковою балансовою вартістю майна 3,5 млрд грн до комунальної власності не передано.

1.2. У деяких охоплених аудитом закладах знос основних будівель (навчальних корпусів, гуртожитків) становить 80–100 відс., отже, окремі приміщення взагалі не придатні для навчання і проживання дітей. Незважаючи на це, упродовж тривалого часу ні в державному, ні в місцевих бюджетах не передбачалися відповідні капітальні видатки на їх реконструкцію чи капітальний ремонт. Очікування передачі у власність органів місцевого самоврядування майна, використання якого потребуватиме значних капітальних вкладень, призводить до незацікавленості обласних рад брати на себе такий "тягар", давати зобов'язання не приватизовувати це майно та використовувати його виключно за цільовим призначенням.

2. МОН, Мінекономрозвитку, іншими центральними органами виконавчої влади, окремими обласними держадміністраціями, Київською міськдержадміністрацією, обласними радами через відсутність затвердженого плану заходів не забезпечено спільної і дієвої роботи щодо передачі з державної в комунальну власність майна професійно-технічних навчальних закладів.

2.1. Передбачення вимог щодо передачі професійно-технічних навчальних закладів у Законі України "Про Державний бюджет України на 2016 рік", норми якого діють виключно в межах бюджетного періоду, та відсутність такої норми на 2017 рік знизило відповідальність уповноважених центральних і місцевих органів влади за її виконання.

На виконання цих вимог Кабінетом Міністрів України дано доручення обласним та Київській міській державним адміністраціям забезпечити за участю відповідних органів місцевого самоврядування спільно з МОН, іншими зацікавленими центральними органами виконавчої влади подання до Мінекономрозвитку відповідних пропозицій. Водночас Верховною Радою України у вересні 2016 року за результатами парламентських слухань на тему "Професійна освіта як складова забезпечення кваліфікованого кадрового

потенціалу України: проблеми та шляхи вирішення" прийнято рішення призупинити цю передачу (у зв'язку з відсутністю зареєстрованого в установленому порядку права власності на нерухоме майно ПТНЗ).

2.2. Лише Житомирська, Івано-Франківська та Київська обласні ради взяли відповідно до законодавства зобов'язання використовувати ПТНЗ, що фінансуються з місцевих бюджетів, за цільовим призначенням, не відчужувати їх у приватну власність, що є обов'язковою умовою передачі. Для цих областей за поданням МОН станом на 01.09.2017 Мінекономрозвитку підготовлено проект розпорядження Кабінету Міністрів України про передачу в комунальну власність **12** навчальних закладів. Низка обласних рад прийняла рішення прийняти в комунальну власність зазначені ПТНЗ, однак не вказала в рішеннях сесій зобов'язання використовувати майно закладів за цільовим призначенням. Інші 11 обласних рад такої згоди взагалі не надали, що є однією з причин гальмування процесу передачі.

2.3. Відсутність оформлених правовстановлюючих документів на нерухоме майно, дороговартісна процедура їх оформлення також гальмують процес передачі. Так, у 11 закладах, охоплених аудитом, встановлено відсутність оформлених документів на право власності на нерухоме майно загальною вартістю **21,0 млн гривень**. Одночасно не вживається достатніх заходів щодо відображення в обліку достовірної балансової вартості будівель і земельних ділянок. За розрахунками аудиторів, їх вартість тільки по семи перевірених закладах занижена в обліку на **44,5 млн гривень**.

Проведення реєстрації прав, оцінки і правильного відображення в обліку вартості майна потребує значних кошторисних призначень (близько 2,0–7,0 млн грн у цілому на область), які в ПТНЗ відсутні.

3. Незацікавленість обласних рад і рад міст обласного значення на проміжному етапі передачі ПТНЗ з державної в комунальну власність у здійсненні фінансування капітального ремонту, оновлення їх активів створює ризики значного погіршення стану матеріально-технічної бази окремих об'єктів та може призвести до їх втрати.

3.1. Попри суттєве збільшення у 2016 році обсягів фінансування з державного бюджету місцевих бюджетів на розвиток інфраструктури регіонів (6,8 млрд грн), місцеві бюджети практично не здійснювали за їх рахунок реконструкції, капітального ремонту приміщень ПТНЗ та придбання для них основних засобів (видатки місцевих бюджетів на цю мету становили лише 0,1 відсотка).

3.2. Місцеві органи влади не приділяють достатньої уваги ефективності управління державним майном. Наприклад, Мукачівським центром професійно-технічної освіти (Закарпатська область) з 2010 року не використовується за призначенням ряд будівель, оскільки вони перебувають в аварійно небезпечному стані, на утримання яких (оплату охорони і електроенергії) за 2016 рік і 5 місяців 2017 року використано 520,0 тис. гривень, що є **непродуктивними видатками**. Департамент освіти і науки Закарпатської облдержадміністрації не звертався у 2016 році та протягом 5 місяців 2017 року до МОН щодо списання цих будівель.

Архангельським професійним аграрним ліцеєм (Херсонська область) у 2007–2010 роках коштом державного бюджету (125,0 тис. грн) збудовано

газову котельню та придбано газові котли, шафи і труби для відповідного газопроводу, які **більш як шість років не використовуються** за призначенням (газифікація не завершена). Ліцей опалює за допомогою побутових електрообігрівачів та вугіллям приміщення навчального корпусу, розрахованого на 720 учнів, і гуртожиток на 360 мешканців. Херсонська обласна рада кошти на завершення робіт із газифікації в обласному бюджеті не передбачала.

4. МОН не забезпечено належного обґрунтування затверджених у держбюджеті на 2016, 2017 роки щорічних видатків субвенції місцевим бюджетам на оновлення матеріально-технічної бази ПТНЗ в обсязі 50,0 млн грн для створення навчально-практичних центрів з підготовки дефіцитних професій, вжиття заходів щодо встановлення критеріїв відбору навчальних закладів, формування аргументованих переліків оснащення обладнанням, технікою, устаткуванням. Як наслідок, неможливо реально оцінити стан такого оснащення закладів і визначити рівень задоволення їх потреби у впровадженні в навчальний процес новітніх виробничих технологій із застосуванням сучасного обладнання, інструментів і матеріалів.

Обрання МОН для реалізації пілотного проекту в 50 ПТНЗ дефіцитних професій "Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва", "Монтажник санітарно-технічних систем та устаткування" та "Швачка. Кравець. Закрійник" здійснювалося без урахування очікуваної кількості випускників за цими спеціальностями та регіонального аспекту, який свідчить про те, що в багатьох регіонах немає попиту на такі професії. Наприклад, потреба у всіх трьох обраних професіях була лише у двох областях – Рівненській і Херсонській, за професіями "Монтажник" і "Швачка" – тільки в м. Києві.

Водночас у регіонах гостродефіцитною є потреба в робітниках за іншими професіями: "Електрозварник", "Електрогазозварник", "Електрозварник ручного зварювання" (визначена 15 областями), але пропозиції регіональних органів освіти щодо включення цих професій для реалізації пілотного проекту відхилено, хоча їх актуальність і дефіцитність підтверджено роботодавцями.

МОН не враховувало фактичного рівня матеріально-технічного забезпечення ПТНЗ та єдиних обґрунтованих критеріїв необхідності придбання і використання техніки, обладнання та інвентарю, коли доводило до ПТНЗ їх переліки для закупівлі за рахунок субвенції на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази. Як наслідок, у 2016 році МОН надіслано на місця **орієнтовний** перелік техніки, обладнання та інвентарю, що дало змогу ПТНЗ не дотримуватися його, придбавати дешеві аналоги із дотриманням або перевищенням технічних характеристик, відмовлятися придбавати обладнання через неможливість дотримання технічних умов його встановлення або через наявність у закладах такого обладнання.

У 2017 році МОН затвердило обов'язковий до виконання перелік сільськогосподарської техніки, обладнання, матеріалів та устаткування, яке передбачається придбати за бюджетні кошти, що створило ризики, зокрема, придбання обладнання, яке може не використовуватися в навчальному процесі, або невикористання коштів протягом бюджетного року та повернення їх до державного бюджету.

5. Передбачення наприкінці 2016 року в держбюджеті 50 млн грн субвенції на реалізацію пілотного проекту щодо модернізації та оновлення матеріально-технічної бази (для 25-ти ПТНЗ) і фактичне спрямування цих коштів Казначейством у регіони 16 грудня створило умови для неосвоєння 9,7 млн гривень. При цьому керівниками окремих перевірених навчальних закладів допущено порушення норм законодавства при використанні коштів субвенції.

Архангельським професійним аграрним ліцеєм, Ордена "Знак Пошани" вищим професійним училищем № 75, які у 2016 році отримали по 19,9 млн грн (80 відс. від загального обсягу субвенції) для закупівлі техніки і обладнання для підготовки трактористів, не використано за призначенням і повернено до державного бюджету **9,6 млн гривень**. Лисичанським професійним гірничо-промисловим ліцеєм не придбано токарного верстата вартістю **200 тис. грн**, на якому повинно проводитися навчання і наявність якого визначена умовою для отримання ліцензії. Водночас ці заклади позбавлені можливості докупити обладнання, якого не вистачає, за рахунок коштів субвенції у 2017 році, оскільки пілотними на поточний рік МОН обрано інші заклади. Отже, ефекту від спрямування у 2016 році трьом ПТНЗ 40,3 млн грн повною мірою не досягнуто, тому що навчальний процес не забезпечений на відповідному рівні.

Лисичанським професійним гірничо-промисловим ліцеєм та Хустським професійним ліцеєм у грудні 2016 року сплачено кошти за товар, який фактично не поставлено на дату оплати, що свідчить про незаконні видатки загалом на суму **325,3 тис. гривень**. Цими ж закладами придбано обладнання на **1057,0 тис. грн**, яке на момент проведення аудиту не було введено в експлуатацію (понад 6 місяців) через відсутність приміщень, кадрів і ліцензії на здійснення підготовки робітничих кадрів на такому обладнанні, що є свідченням неефективного використання коштів.

Хустським професійним ліцеєм, Білгород-Дністровським професійним будівельним ліцеєм, Лисичанським професійним гірничо-промисловим ліцеєм, Богуславським вищим професійним училищем сфери послуг придбано окремі товари за цінами, які значно вищі за середні ринкові, що свідчить про неекономні видатки загалом на **117,7 тис. гривень**.

У Сумському центрі професійно-технічної освіти, Черкаському вищому професійному училищі будівельних технологій, Мукачівському центрі професійно-технічної освіти, Солонянському професійному аграрному ліцеї допущено нераціональне використання приміщень, земельних ділянок, будівель. Як наслідок, втрачено **259,6 тис. грн** доходів.

За результатами аудиту вжито заходів щодо усунення окремих порушень неефективного використання коштів: Лисичанським професійним гірничо-промисловим ліцеєм отримано ліцензію, Закарпатською облдержадміністрацією виділено **1,4 млн грн** на ремонт приміщень. Встановлення придбаного у 2016 році цими закладами обладнання заплановано на жовтень 2017 року.

6. Мінфін не забезпечив обґрунтованого визначення для ряду областей обсягу освітньої субвенції на оплату праці з нарахуваннями викладачів ПТНЗ, які мають навантаження з предметів згідно з Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти.

У результаті в окремих випадках доведені обсяги асигнувань за освітньою субвенцією перевищують потребу в цих коштах у 2–6 разів.

Наприклад, обласним бюджетом Вінницької області є ризики невикористання за призначенням до кінця 2017 року частини бюджетних асигнувань за освітньою субвенцією ПТНЗ на суму 56,2 млн грн (61 відс. від загального обсягу). Натомість у двох ПТНЗ, які утримуються з міського бюджету м. Вінниця, станом на 01.07.2017 уже спостерігався дефіцит коштів на виплату зарплати в сумі 619,0 тис. гривень. Така нерівномірність забезпечення коштами освітньої субвенції потребує своєчасного реагування, оскільки в одних випадках створює ризики невикористання коштів субвенції до кінця року, в інших – зумовлює дефіцит коштів на оплату праці і порушення майнових прав працівників навчальних закладів.

7. Через недостатню фінансову дисципліну керівниками низки ПТНЗ, що були об'єктами аудиту, допущено безпідставні видатки за рахунок освітньої субвенції на загальну суму 967,4 тис. грн, що переважно зумовлено виплатою, в порушення вимог законодавства, за рахунок цих коштів заробітної плати викладачам ПТНЗ, які не викладають предмети із повної загальної середньої освіти.

Такі факти мали місце, зокрема, у Ордену "Знак Пошани" вищому професійному училищі № 75" – 487,0 тис. грн, Заболотненському вищому професійному училищі № 31 ім. Д. К. Заболотного – 240,8 тис. грн, Вищому професійному училищі № 7 м. Вінниці – 93,6 тис. грн, Вінницькому центрі професійно-технічної освіти технологій та дизайну – 59,3 тис. гривень.

З одного боку, це свідчить про надлишок коштів освітньої субвенції, що дає можливість виплачувати надбавки працівникам у найвищому розмірі, а з іншого – про недостатність коштів обласного бюджету для гарантування оплати праці викладачів предметів професійного спрямування. Наприклад, у Архангельському професійному аграрному ліцеї розмір середньомісячної зарплати викладачів предметів із повної загальної середньої освіти перевищує розмір такої зарплати викладачів предметів з профтехосвіти на 1487,0 грн (на 26 відсотків). При цьому виплата надбавки за престижність перших за рахунок освітньої субвенції становить 726 грн проти 31 грн для викладачів, що отримують зарплату з обласного бюджету. Таким чином, викладачі одного закладу поставлені у нерівні умови, що створює соціальну напругу в колективі.

Під час аудиту відшкодовано працівникам та компенсовано за рахунок обласних бюджетів незаконних видатків коштів освітньої субвенції на загальну суму 324,3 тис. гривень.

8. Департаментами, управліннями освіти і науки облдержадміністрацій у 2016 році забезпечено створення запланованих на рік 25 навчально-практичних центрів, у I півріччі 2017 року вже створено 13 таких центрів, у яких аудитом загалом підтверджено оновлення за рахунок субвенції обладнання і техніки на 33,8 млн гривень. Ще 29,5 млн грн асигнувань 2017 року (98,2 відс. виділених) станом на 01.07.2017 обліковувалися на рахунках місцевих бюджетів та бюджетних установ.

Разом з тим із восьми ПТНЗ, на базі яких створено навчально-практичні центри, два заклади не мають гуртожитків (Хустський професійний ліцей,

Лисичанський професійний гірничо-промисловий ліцей). У гуртожитку Архангельського професійного аграрного ліцею умови проживання учнів є вкрай незадовільними, будівля потребує капітального ремонту, навчання та харчування учнів проводиться в неопалювальних приміщеннях.

Спрямування ПТНЗ субвенції лише на придбання техніки та обладнання, не здійснюючи витрат на облаштування навчальних класів, майстерень, гуртожитків з метою дотримання санітарних вимог до навчання та проживання учнів, у низці випадків не забезпечує ефективного використання виділених коштів субвенції на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази ПТНЗ, організації якісного навчального процесу в обраних закладах.

9. Відсутність однозначних рішень і результативних дій щодо поетапних заходів з передачі ПТНЗ державної форми власності до комунальної власності, значна їх мережа і вузькопрофільність, великий знос основних засобів, наявність потреби у вагомих капітальних вкладеннях, відсутність зацікавленості в цьому місцевих органів влади – все це свідчить про необхідність вжиття невідкладних заходів для реформування системи управління закладами професійно-технічної освіти з метою забезпечення ефективного використання та збереження їх майна. Виконання таких заходів сприятиме реалізації положень нової редакції Закону України "Про освіту" в частині функціонування системи професійно-технічної освіти та підвищенню її статусу до рівня держав – членів ЄС, де професійно-технічну освіту здобувають 46 відс. молоді (в Україні – 28 відсотків).

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Звіт про результати аудиту ефективності управління майном професійно-технічних навчальних закладів державної форми власності затвердити.

2. Про результати аудиту поінформувати **Верховну Раду України.**

3. Відомості про результати аудиту ефективності управління майном професійно-технічних навчальних закладів державної форми власності у формі рішення Рахункової палати надіслати **Кабінету Міністрів України** та рекомендувати:

– затвердити поетапний план дій передачі з державної у комунальну власність закладів професійно-технічної освіти державної форми власності та оптимізації їх мережі;

– доручити Міністерству освіти і науки України, Міністерству фінансів України за участю інших центральних органів виконавчої влади, облдержадміністраціям, Київській міській держадміністрації при доопрацюванні проекту Закону України «Про професійно-технічну освіту» розглянути питання законодавчого врегулювання закупівлі послуг професійно-технічної освіти;

– надіслати рішення Рахункової палати облдержадміністраціям, Київській міській держадміністрації для врахування при формуванні спільно з обласними радами та радами міст обласного значення відповідних бюджетів потреби в коштах на оновлення матеріально-технічної бази закладів професійно-технічної освіти.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності управління майном професійно-технічних навчальних закладів державної форми власності надіслати **Міністерству освіти і науки України** і рекомендувати:

- спільно з обласними держадміністраціями, Київською міськдержадміністрацією підготувати та подати на розгляд Кабінету Міністрів України проект рішення про затвердження поетапного плану дій передачі з державної у комунальну власність закладів професійно-технічної освіти державної форми власності та оптимізації їх мережі;

- розробити та довести до департаментів (управлінь) освіти і науки облдержадміністрацій, Київської міськдержадміністрації:

- формалізовані критерії відбору дефіцитних професій з урахуванням об'єктивної потреби регіонів у робітниках відповідних професій;

- рекомендації з відбору закладів професійно-технічної освіти для створення сучасних навчально-практичних центрів за галузевим спрямуванням з урахуванням атестаційного рівня, наявності та стану матеріально-технічної бази, ліцензій на надання освітніх послуг за відповідними професіями, рівня кадрового забезпечення таких закладів;

- очікувану кількість випускників за дефіцитними професіями;

- внести зміни до переліку сільськогосподарської техніки, обладнання, матеріалів та устаткування, яке передбачається придбати за бюджетні кошти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 10.05.2017 № 680, у частині розмежування переліку на основне та додаткове обладнання, зазначення кількості необхідного обладнання за кожною одиницею переліку, а також технічних характеристик обладнання;

- вжити заходів щодо використання за призначенням обладнання, придбаного Хустським професійним ліцеєм за рахунок субвенції на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази, на загальну суму 628,5 тис. грн, ДПТНЗ "Лисичанський професійний гірничо-промисловий ліцей" – на 428,5 тис. гривень;

- спільно з Мінфіном проаналізувати факти перевищення обсягу виділених коштів освітньої субвенції над фактичною потребою закладів професійно-технічної освіти у видатках на оплату праці з нарахуваннями викладачів, які викладають предмети згідно з Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти, внести необхідні зміни до розпису державного бюджету на 2017 рік і врахувати зазначене при формуванні проекту державного бюджету на 2018 рік.

5. Рішення Рахункової палати надіслати **Міністерству фінансів України** і рекомендувати спільно з МОН проаналізувати факти перевищення обсягу виділених коштів освітньої субвенції над фактичною потребою закладів професійно-технічної освіти у видатках на оплату праці з нарахуваннями викладачів, які викладають предмети згідно з Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти, внести необхідні зміни до розпису державного бюджету на 2017 рік і врахувати зазначене при формуванні проекту державного бюджету на 2018 рік.

6. Рішення Рахункової палати надіслати **Вінницькій, Закарпатській, Дніпропетровській та Херсонській обласним державним адміністраціям** і

рекомендувати:

Вінницькій обласній державній адміністрації забезпечити усунення ДНЗ "Заболотненське вище професійне училище № 31 ім. Д.К. Заболотного" порушення в частині виплати за рахунок освітньої субвенції заробітної плати працівникам, які не викладають предмети повної загальної середньої освіти, на загальну суму 240,8 тис. грн; ДНЗ "Вище професійне училище № 7 м. Вінниці" – на 93,6 тис. грн; ДНЗ "Вище професійне училище сфери послуг" – 59,3 тис. грн;

Закарпатській обласній державній адміністрації звернутися до Міністерства освіти і науки України щодо списання будівель, які обліковуються на балансі ДНЗ "Мукачівський центр професійно-технічної освіти", не використовуються за призначенням та перебувають в аварійно небезпечному стані;

Дніпропетровській обласній державній адміністрації забезпечити усунення Ордена "Знак Пошани" вищим професійним училищем № 75 у повному обсязі порушення в частині виплати за рахунок освітньої субвенції заробітної плати викладачам, які не викладають предмети повної загальної середньої освіти, на загальну суму 487,0 тис. грн;

Херсонській обласній державній адміністрації включити до переліку інвестиційних проектів, які будуть реалізовуватися у 2018 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, заходи із завершення робіт щодо газифікації будівель ДНЗ "Архангельський професійний аграрний ліцей".

Член Рахункової палати

Г. Ю. Самусь

**Перелік
окремих одиниць сільськогосподарської техніки, обладнання, матеріалів
та устаткування, придбаних ПТНЗ у 2016–2017 роках за професіями:**

"Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва"

	<p align="center">Комбайн зернозбиральний КЗС-1218 виробництва Білорусь-Україна /вартість 2991 тис. грн/</p>
	<p align="center">Трактор New Holland-T7060 виробництва Великобританії /вартість 2571 тис. грн/</p>
	<p align="center">Сівалка GASPARDO MT- 8 виробництва Італії /вартість 1331 тис. грн/</p>
	<p align="center">Алькор-7,5 сівалка- культиватор виробництва України /вартість 1200 тис. грн/</p>

"Монтажник санітарно-технічних систем та устаткування"

Лабораторія з монтажу санітарно-технічного обладнання і устаткування

Майстерня «Монтажу санітарно-технічного обладнання і устаткування»

**Зварювальний апарат
Turan Makina ALH 160
виробництва Туреччини
/вартість 73 тис. грн/**

**Мультиплаз
/вартість 71 тис. грн/**

"Швачка. Кравець. Закрійник"

 A white and grey universal sewing machine with a red "GEMSY" logo on the side. It features a large spool of thread on top and a control panel on the right side.	<p>Універсальна швейна машина човникової строчки GEMSY GEM 8801-D-H виробництва Китаю /вартість 88 тис. грн/</p>
 A white overlock machine with a blue "ZUSUN" logo. It has a large hand crank on the right side and a wide bed for fabric.	<p>Машина потайного стібка ZUSUNCM-813 виробництва Китаю /вартість 20 тис. грн/</p>
 A white and black overlock machine with a control panel on top. It has a large spool of thread on top and a wide bed for fabric.	<p>Зшивна обметувальна машина GEMSY GEM 7700-05H виробництва Китаю /вартість 12 тис. грн/</p>